

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 25.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1.—80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 3) v
za dva in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izveniši ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Naše čete zopet osvojile Petroseny in prelaz Szurduk. - Hudi boji v Dobrudži. - Na Krasu napadalo nad 100.000 Italijanov. - Zima v Karpatih.

Naše časopisje.

Časopisje ima v sedanjih časih zelo težko stališče. Svoboda, da bi o vsem poročalo in poučevalo, mu je iz ozirov na višje interese odvzeta. To se mora tudi našemu slovenskemu časopisju šteti v dobro ter se mu prihraniti očitavanja. Priznati pa se mu mora, da je bilo v vsem na svojem mestu, v čemur mu je bila dana možnost svobodnega poročanja. Ne omenjamo obilnih in vsestranskih poročil o vojni, njenih sredstvih, predpogojih in učinkih, ne poročil o notranjih dogodkih iz držav, z nami se vojskujočih, ne poročil o zunanji politiki nevtralnih držav, to so dolžnosti, ki jih izposluje časopisje vsakega naroda. Posebna naloga slovenskega časopisja je obstojala namreč v tem, da je ustvarilo zvezo med domom in slovenskim vojakom na bojišču, da je to zvezo negovalo in gojilo ter jo dovedlo do vzorne dovršenosti. Treba nam je le pogledati v številko kateregasi bodi slovenskega lista, da se prepričamo o resnici naše trditve. Vrhutega pa je slovensko časopisje vršilo še tudi zvesto svojo drugo važno nalogo, da je bilo v vseh gospodarskih vprašanjih zvest prijatelj in posvetovalec slovenskega ljudstva ter mu v tem oziru bilo vrl glasnik njegovih želj, ki jih je rodilo življenje vsak dan v novem številu.

Dokler bo trajala vojska, bo slovensko časopisje moralo vršiti svoje dolžnosti po dosedanjem pravcu. Toda kakor hitro bo mir, in nihče ne ve, ali mu nismo že bližje, kakor splošno mislimo, bo vstalo naenkrat na stotine vprašanj, ki bodo zahtevala, da se za njih uresničenje postopa po enotnem načrtu. To bodo različna zunanje-politična, notranje-politična, ustavna, vojaška, narodnostna, jezikovna, gospodarska, bolniška, invalidna, kulturna in druga vprašanja, ki bodo s silo zahtevala naše odločitve in rešitve. Da v časih po vojski nastopamo Slovenci kolikor mogoče enotno ter s povdankom, v to svrho bo nam treba zelo razširjenega časopisja. Za to ni samo navadna vaba, da kličemo svojemu ljudstvu, naj se naroča na slovenske časopise. To navadno vabljenje opravljamo o Novem letu. Nam se gre za višje oziroma, kako važno nalogo bo imelo časopisje začetkom mira, ko se ne bo ne delegacij, ne državnega zbora, ne dežel-

nih zborov. Nihče pač ne bo mislil, da nam bodo madžarski opozicionalci spravili delegacije v državni zbor —

Naše prijatelje prosimo, da uvažujejo naše besede in storijo, kar je za našo slovensko stvar v bodočnosti izredno velike važnosti.

Tako mariborska »Straža«. Prav hvaležni smo ji, da je tudi ona jasno povedala odkrito besedo o edino mogočem delu slovenskega časopisja v sedanjem času. Naši prijatelji naj bi z delom in dejanjem priskočili »Slovencu« na pomoč, kakor bero v teh vrsticah.

Banke in živila.

V ogrski zbornici bo opozicija začela veliko debato o aprovizaciji. Opozorila bo na oduševstvo bank pri aprovizaciji prebivalstva. Zahtevala bo najvišje cene za trgovsko in industrijsko blago in stroge kazni proti bogatim iz ljudske bede. Stabila bo predloge, kako naj vlada zabrani spekulacijo bank. Najnovejši opozicionalec Szereanyi je rekel, da naj se vlada pripravi na ostro kritiko glede aprovizacije. Ravno pred letom dni se je zaznalo, da so madžarske velebanke nakupile po lepem vzoru galiskih judov velike množine masti, sira, kave, kakaa, vina itd. Kaj pa pri nas v Avstriji? Madžarski dobički so zadisali preko Ljube. Tudi avstrijske banke so se lotile »aprovizacije« in kupčije z živili. Ali se jim je obneslo? Sijajno! Graška »Tagesspost« poroča: »Že lansko leto so bile bančne bilance zelo ugodne, dosegle so mamutove številke. Letošnji računski zaključki ne bodo nič manj sijajni. — Razun tega pa je cela vrsta bank bogato zaslužila pri kupčiji z živili in se je zelo pečala s trgovino s tujino. Pri teh kupčijah sploh ni bilo nobenega rizika, kajti gotove so bile, da bodo vsako blago, pa bodi si živila, surovine ali cele izdelke, prodale naglo in pod sijajnimi pogoji. V prvem vojnem letu se je ta kupčija stekala več ali manj v rokah posredovalcev, letos pa so to stvar vzeli v roke denarno močni

konzorcijske, katere so vodile banke ali pa so bile naravnost udeležene pri njih kupčiji.« Finančni minister je že poskrbel, da bo nekaj dobička dobila država, toda toliko ne bo dosegel, kar so banke in prekupci iztisnili iz revnih slojev.

Ogrski državni zbor.

Vihar.

Budimpešta, 20. septembra. (K. u.) Zbornica razpravlja o delegacijah. Poslanec Nagy (v nobeni stranki), dosedaj vojak na fronti, pravi, da ima narod, ki je sedaj v strelskih jarkih, trdno voljo za boj do zmagovitega mira, da pa upa tudi na pomlajenje Ogrske. Temeljni predpogoj pa sta zato poštena demokratična reforma zemljiške posesti in splošna volivna pravica. (Levica živahno pritruje.)

Karolyist Hollo pravi, da so delegacije med vojno še bolj potrebne kakor v miru. Predpogoj miru je, da se ohranijo in razvijajo zgodovinski narodi. Skleniti se sem samo tak mir, ki bo izključil vsak vojni zapletljaj.

Hedervaryju (Karolyjeva stranka) se ne zdi prav, da zbornica še ni dobila poročila o avstrijsko-ogrskih ujetnikih v Rusiji, če že ne o številu, pa vsaj o postopanju. Začetkom vojne je konzulat v New Yorku pač razposlal vpoklice; došlo je več desetisoč rojakov, pa za vožnjo in preskrbo se nadalje ni več brigal.

Zlinszky (neodvisna stranka): Na Francoskem sta zbornica in časopisje pripomogla do okrepitve narodne sile in priporočila isto za Ogrsko.

V popoldanski seji govori Karolyist Lächne o brošuri: »Naš zadnji boj«, ki mrgoli napadov na Madžare. Pritožuje se, ker pri avstrijskih polkih in deželni brambi služijo tudi ogrski črnovojniki.

Poljedelski minister Ghillanyi odgovarja na interpelacijo o vojni žitni družbi. Polovico akcij ima država, komisijskarji pa le 10%. Uslužbenec je oproščenih 280. Lúmegy: V Avstriji jih je oproščenih petkrat toliko. Tisza: Pa se pritožujete, da jih je preveč oproščenih. Poljedelski minister nato ovrže očitke glede prevelikih dobičkov in plač pri vojni žitnem zavodu.

Viharni prizori.

Karolyist Rath interpelira o zamujenju obrambi sedmograške meje in prebivalstva. Pride do hrupa. Poslanec delavske stranke Baresay zakliče Ra-

thu: »Pa pomagajte tudi vi braniti Sedmograško.« Nastane hrup in kmalu nato zakliče novoizvoljeni poslanec delovne stranke rezervni stotnik Szilagy Rathu: »In tako si upate govoriti Vi, ki ste dali častno besedo, da se ne boste borili proti sovražniku Ogrske.«

Hrup traja več minut. Predsednik se zastoni trudi za red. Opozicija zahteva, da predsednik Szilagy pokliče k redu. Predsednik opozarja večino, da naj ne moti govornika. Opozicija nadaljuje svoj hrup. Szilagy dobi več osebnih žalivk. Končno se hrup poleže in poslanec Rath pravi, da hoče povedati, kaj se je po njegovi vrnitvi dogodilo med njim in Szilagyjem. Imela sta častno zadevo, kar zve, da trosi Szilagy o njem žaljive govorice, zato mu je poslal svedoke. Zadevo sta poravnala, ker je Szilagy izjavil, da ni žalil. Komaj pa je bila stvar končana, ga je Szilagy kot stotnik ovadil vojaški oblasti. Ovadbo so kot neutemeljeno vrgli v koš. Rath nato govori o svoji vrnitvi iz Amerike. Po težavnem potovanju je prišel domov, kjer je voditeljem stranke in honvednemu ministru izjavil, da je v Bordeauxu moral dati častno besedo, da se ne bo bojeval proti ententi, sovražnici Ogrske. Ob italijanski vojni napovedi pa se je vendar javil za italijansko fronto, ker je mislil, da ni več vezan po svoji častni besedi. Honvedni minister mu je ustregel in uvrstili so ga v prvo honvedsko stotnijo. Kasneje pa so na merodajnem mestu rekli, da to z ozirom na haaško konvencijo ni dopustno, zato so ga dali k vojaški sodnji.

Opozicija ves čas dela ves čas strastne medklce. Kar hoče Szilagy, je pravi lov na človeka. Ko Rath omeni, da je slučajno bil priča, ko je Szilagy po telefonu rekel, da bo že Rathu pokazal, da pojde v štirinajstih dneh na italijansko fronto, tedaj je zopet nastalo novo ogorčenje pri celi opoziciji. Rath konča, opozicija mu živahno ploska.

Szilagy: V tujini so bili tudi drugi poslanci, ki so pa po vrnitvi šli na fronto, dočim je Rath dal častno besedo, da se ne bo bojeval proti sovražniku. (Levica hrumi.) Szilagy očitava opoziciji, da vpad na Sedmograško izrablja za to, da dvorijo ententi. Levica je strašno razburjena in kliče Szilagyju: »Ali mislite, da ste v vojašnici, Vi plačani individuum!« Več opozicionalcev silijo proti sredi, tudi desnica zapusti svoje klopi. Za trenutek se je videlo, da pride do prepea. Nekateri poslanci opozicije stopijo med razburjene poslance

LISTEK.

Radeckijev kirasir.

Priobčil dr. Leopold Lenard.

Stopim iz zupnišča . . .

Zastava vihra z zvonika, zastava z zupnišča, zastava z občinske hiše, s šolskega poslopja. Tudi doli v trgu zastave na vseh javnih in večidel tudi na zasebnih hišah.

Pogledam doli in se zamislim: Kamor seže oko, po vsej dolini zastave, po vsej deželi, po vsej ogromni državi. Vsa država je kakor velik stroj, vsi prebivalci deli tega stroja. Pritisneš na stroj in vsa kolesca se sprožijo, pade iskra ideje v državo, in vse misli in vsa čuvstva zavalové.

Danes praznujemo 50letnico slavne zmage pri Kustoci, petdeset milijonov in nekaj čez se veseli tega dogodka in praznuje njegov spomin z razobešenjem zastav.

Ravno sem dobil pošto, vzamem »Slovenca« in grem z njim v roki po vasi,

da ga čitam med potjo. V dolgem uvodnem članku opisuje zmagu pri Kustoci in njen pomen ter kliče slavo junakom, ki so se takrat borili za domovino.

Z zastavami in slavnostnimi članki plačujemo napore in žrtve nekdanjih junakov.

Grem skozi vas proti Zorževemu kraju, spustim se k potoku, da grem na drugi strani zopet navzgor.

Oko se odmakne od časopisa, pod grmovjem ob poti ždi star siromak ter me gleda s prosečimi očmi. Ta mož je znan v vasi pod imenom: Radeckijev kirasir.

Štirinajst let je služil pod slavnim Radeckijem, nosil železni oklop, se boril za domovino na italijanskih bojiščih in se udeleževal sijajnih zmag.

Med tem je doma zgorela njegova rojstna hišica, njegovi sorodniki so pomrli in Radeckijev kirasir se je, ko je odslužil cesarsko službo, kot pošten kmetijski hlapec skušal preriniti skozi življenje in je tako po svoje pomagal reševati agrarno vprašanje. Njegovega življenjskega vprašanja pa ni bilo treba reševati; kajti to je bilo jasno in nespremenljivo do konca: do-

kler moreš delati, boš hlapec, ko ne moreš več, prideš občini na oskrbo!

Občina je skrbela zanj, kakor sploh zamore majhna in revna kmečka občina, kjer se mora vsaka rodbina boriti za svoj obstanek, a kdor čuti v sebi več sil in moči, jo polegne za zaslužkom v svet, če ne drugam, pa vsaj v Trst, ako ne za drugo, pa vsaj za težaka v pristanišče. Komur je v tujini sreča mila in pride na zeleno vejico, pozabi rodne vasice, komur pa izpodleti in pride v nezgodo, se vrne izčrpan nazaj ali pa leži po hiralnicah in bolnišnicah, in občina naj plačuje zanj.

Občina je torej skrbela za Radeckijevga kirasirja in skrbila še danes. Toda v današnjih časih je težko skrbeti za reveža. Občinske ubožne hiše ni, občina ne more storiti družega, kakor da ga odda v oskrbo kateremu izmed vaščanov in plačuje zanj.

A kdo bo v sedanjih časih skrbel za siromaka. Nobena hiša ni tako založena z živili, da bi lahko sprejela tujega človeka. Moških je le malo doma, ženske morajo skrbeti za majhne otroke, najpotrebnejšo živino, kar preostane časa, delati na po-

lju — kako bi torej še zamogle oskrbovati starega siromaka.

Občina je sklicala dražbo za Radeckijevga kirasirja. »Kdo ga vzame za 40 krajcarjev na dan?« je klical občinski sluga.

Nihče se ne oglasi.

Občina ponuja več in vedno več, a nihče ne mara dražiti Radeckijevga kirasirja.

Dražba je ostala brez uspeha, a Radeckijev veteran je bil brez strehe in brez oskrbe.

Grem po opravkih v Ljubljano, pri tej priliki bi hotel izvršiti neko dobro delo. Ljubljana je srce naše dežele, ognjišče domorodnega čuvstvovanja. Nemogoče, da bi se gori ne našla kakšna pomoč za redek spominke slavnih časov, za revnega Radeckijevga kirasirja. V muzejih shranjamo spominke takratnih časov, pa mora biti tudi kje kotiček za takratnega človeka.

Samo gospod X Y Z Vam more pomagati v tej zadevi, mi reče nekdo, ki dobro pozna Ljubljano, in iaz se v resnici

in jih skušajo pomiriti. Končno se predsedniku posreči, da napravi mir in pogaja Szilagyjevo besedo. — Opozicija zahteva viharno, da naj ga pokliče k redu. Hrup narašča, predsednik prekine sejo. Tudi med pavzo se razburjenje ne poleže.

Po dogovoru z opozicijo se debata konča jutri. Govorili bodo Andrassyi, Apponyi in Tisza.

Budimpešta, 21. septembra (K. u.)
V nadaljni seji je poslanec Szterenyi interpeliral o podpori sedmograškemu beguncem.

Ministrski predsednik grof Tisza: Mislim, da ni Ogra, ki bi ne bil unenja, da moramo ozemlje, ki je izpostavljen rumunskemu upadu in je sedaj začasno v sovražnih rokah, zopet ne samo dobiti nazaj, ampak da si ga bomo tudi zopet priborili in da pride zopet do prejšnjega cvetočega življenja. (Živahno pritrdjevanje.) Država in družba morata skupno nastopiti, da ustvarimo vse predpogoje rekonstrukcije. Seveda se vlada ne bo strašila gmotnih sredstev, zato ni potreba, da bi se postavili na pravno stališče odškodnine.

Bodoča zunanja politika.
Grof Karolyi je interpeliral o zunanji politiki v bodočnosti. Vprašal je, ali se res potrjuje, da so države četverozveze sklenile dogovor, da se vojno vodstvo izroči nemškemu cesarju.

Grof Tisza: Nj. Veličanstvo se ni odpovedalo nobeni svojih vladarskih pravic, ampak je izvrševalo svojo vladarsko pravico, ko je vrhovnemu armadnemu poveljniku poverilo rešitev gotovih zadev. Prav tako je Nj. Veličanstvo v posesti vseh svojih vladarskih pravic v osebnih in stvarnih vprašanjih in jih nasproti vrhovnemu armadnemu poveljniku lahko vedno izvršuje (desnica pritrdjuje). Ne more biti sedaj niti govora, da so vladarske pravice Nj. Veličanstva kakoršnebod prizadete.

Prihodnja seja bo jutri.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. septembra. Uradno se poroča:

Bojna črta proti Rumuniji.
Rumuni so bili jugovzhodno od Hatzega popolnoma prepodeni. Petroseny in prelaz Szurduk sta zopet v naši posesti. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

V Karpatih nadaljuje sovražnik svoje napade z največjo vztrajnostjo. Južno od žrebčarne Lučone in južno od Bistrzeca je priboril krajevne uspehe; povsod smo ga odbili.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.
Pri armadi generalnega polkovnika pl. Tersztianskega smo čez dan v kali zadu-

takoj odpravim h gospodu X Y Z, stopim preden ter mu prišnem pripovedovati o Radeckijevem kirasirju.

Gospod me poslušaj nekaj časa, potem pa pretrga nevoljno: »To je pa jako slabo spricevalo za Vašo občino in kaže, da nimajo vaši ljudje nobenega smisla za ubožce.«

»Oprostite, naša občina je majhna in ima samo okrog 500 ljudi.«

Gospod je pa med tem že pogledal v knjigo, ki je stala zraven njega na polici, ter mi odvrnil:

»Po statistiki jih je 540, a sedaj jih bo nekaj več, ker prebivalstvo narašča.«

»Oprostite, pri nas prebivalstvo ne narašča, ker gre od nas vse, kar je zmognega za delo, v mesto, a občina ima od njih samo plačevanje, v zadnjih časih se je pa prebivalstvo skrcilo še bolj, kajti od 540 prebivalcev, kakor bi jih po statistiki imela naša občina, a jih v resnici ni nikdar imela, ker je znaten del vedno živel v tujini, jih je odšlo na vojno 102, sedaj je potrjenih doma in čaka vpoklica 22, 72 naših mladeničev in mož se še vojskuje na bojišču, 10 je ujetih, 8 ubitih, 6 pogręsanih že od začetka vojske, 5 invalidov.«

»Pa vseeno, na deželi bi že enega re-veža pridelali.«

»Žalibog nimamo samo enega. V ljubljanski hiralnici imamo sedaj tri občinske reveže, za vsakega je treba plačevati 2 K na dan, za vse tri 6 K, skupaj torej na leto 2190 K. Občina ima 100 odst. doklado in večje ne sme pobirati, dasiravno je prosila za dovoljenje, da bi smela pobirati 120 odst. doklado. Ta 100 odst. doklada znaša okrog 2334 K. Trije oskrbovanci v ljubljanski hiralnici vzamejo torej občini skoro celo njeno 100 odst. doklado.«

šili ruske napadalne poizkuse. Zvečer je ginal sovražnik tesno sklenjene množice proti nemškim in avstroogrskim četam generala von der Marwitz; bili so povsod odbiti. Danes zjutraj so Rusi ponovili svoje navale. Posrečilo se jim je na posameznih točkah pri Szelvovu vdreti v naše järke, hitro zastavljeni protinapad je sovražnika zopet prisilil, da se je umaknil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Zahodno od Lucka proti četam generala von der Marwitz so novi sovražni napadi po dnevi le deloma bili izvedeni, medtem ko na večini točk ruske pehote vsled proti njej naperjenega ognja ruske artiljerije ni bilo mogoče pripraviti, da bi zapustila svoje järke; šele zvečer in ponoči so se izvršili napadi v močnih valovih in so se zopet z največjimi izgubami izjalovili. Pri Szelvovu začasno vdrla sovražnik je bil brez izjeme vržen nazaj.

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

Ob Narajovki se je za nas ugodni boj nadaljeval. Močne sovražne napade smo odbili. V že zasneženih Karpatih se nadaljujejo ruski napadi. Sovražnik je dosegel nekaj uspehov.

Bojišče na Sedmograškem.
Rumune smo vrgli čez prelaz Szurduk nazaj.

V Dobrudži.

V Dobrudži so se odigrali srčiti boji z menjajočim se uspehom. Z najhitrejšo došlimi ojačenji se sovražnik v svoji postojanki najtrdovratneje upira.

Prvi generalni kvartirni mojster: Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 20. sept. (Kor. ur.) Uradno: Ob Donavi je obstreljevalo naše topništvo uspešno kolodvor Turn-Severin. Bitka na črti Maralni-Manuk-Arabadži-Kokardša-Goatin-Tuzla se je bila včeraj dalje z največjo besnostjo na obeh straneh. Sovražnik se je držal v svojih mogočnih utrjenih postojankah.

Na obali Črnega morja je mirno.

Rumunsko uradno poročilo.
18. septembra. Na severni in na severozahodni bojni črti lahki boji. Južno od Sibinja (Hermannstadt) smo zapolnili dve strojni puški in ujeli 40 mož. V dolini Strigi ljuti boji.

Južno bojišče. Na Donavi smo potopili s topovskimi krogli ladje, ki so vozile sovražne vojake.

V Dobrudži topovskij boj. Južno od Cobadinu-a je baterija ruskih možnarjev prisilila sovražne težke topove, da so morali utihniti.

Petroseny zopet naš.

Budimpešta, 20. septembra. Uspeh večdnevni boj južnovzhodno od Hötzinga je bil, da so naši zopet zasedli Hötzing. Zadnji spopadi so se bili južno od železniške proge Hötzing-Pe-

»Toda tak siromak na vasi ne stane veliko. Ako ima nekoliko kruha in žganja, pa je zadovoljen. S 40 krajcarji ga je v vasi mogoče vzdrževati.«

»Občina je tudi plačevala ravno po 40 kr. na dan od njega že v prejšnjih časih, sedaj je pa ponujala na dražbi 80 kr., a nihče ga ni hotel sprejeti. Živil pridela naša občina, da lahko z njimi izhaja četrta leta, za trideset let je treba kupovati, oziroma v sedanjih časih čakati, da dá vlada. Še težje kot s preživljanjem je z oskrbovanjem. Pri nas imajo v vsaki hiši po veliko otrok, in ženske morajo pred vsem varovati svoje otroke. Ne morejo torej skrbeti še za tujega siromaka.«

»Vendar bo kakšna hiša v občini, ki bi ga lahko sprejela.«

»Morda bi kakšna hiša zmogla. Toda sedaj ne gre za to, da bi preiskavali, če je kdo v občini, ki bi mogel kaj zanj storiti, oziroma če bi ga občina mogla bolje preiskrbeti. Za take preiskave ni časa, sedaj moremo samo računati z dejstvom, da se je mož 14 let slavno boril za cesarja in domovino, morda 60 let služil javnosti s poštenim delom, a sedaj počiva za plotom.«

Tako sva se pogovarjala in slednjič razšla prijazno. Poslovil sem se od bele Ljubljane, kjer so hvalevredno na vsch vogalih nabiti plakati s pozivi za razne domoljubne zbirke.

Po celi deželi vibrajmo zastave, vse časopise piše navdušene članke o slavnih činih nekdanjih naših junakov, a mož, ki je 14 let služil domovini pod železnim oklepom, počiva ob potoku za grmom, ker zanj ni prostora ne v domači občini in ne v beli Ljubljani.

troseny pri gori Merisor. Uspeh je velike politične, vojaške in narodno gospodarske važnosti. Petroseny je prvo mejno mesto na Sedmograškem, ki so je naši iztrgali sovražniku; tudi tamošnji naši rudniki so zopet naši. Rumunska meja je od tam oddaljena do 10 km.

Budimpešta, 20. septembra. Rudokopi pri Petrosenju so le neznatno poškodovani.

Mackensen in Sarrall.

Kolin, 20. septembra. »Popolo d'Italia« zelo skrbi položaj na Balkanu. Trditev, da razpolaga Mackensen na rumunski bojni črti z nad 70.000 možmi, je mogoče pretirano, a gotovo je, da je osredotočil zelo znatne sile. Ne ve se pa, kakšne sile sta pripravili Rusija in Rumunija. Ne ve se, kje je ostalo tistih 400.000 Rusov, ki so jih bili zbrali v Besarabiji proti Bolgariji. Ni dovolj vojakov, da more pričeti uspešno ofenzivo; če jih nima, ga bodo morali ojačiti.

Rusi se boje, da bi Bolgari prekorčili Donavo pri Silistri.

Rotterdam, 20. septembra. »Ruskoe Slovo« poroča iz Renija: Rusi sodijo, da obstaja velika nevarnost, da bi šli Bolgari pri Silistri čez Donavo.

V Konstanci.

Berlin, 18. septembra. »Times« se pečajo s sporazom Rumunije v Dobrudži. Pišejo: Očividno bi sovražnik očividno zmagal, če bi bili Rumuni in Rusi v Dobrudži prisiljeni, da bi se morali umakniti. Položaj se mora za zdaj presojati hladnokrvno, dasi povzroča skrb, ker se mora v prvi vrsti resno računati, da je ogrožena Konstanca. To važno rumunsko pristanišče prav za prav ni utrjeno, marveč je brani le utrjeno mostišče. Skoraj mogoče ni misliti, da bi vpadel sovražnik čez Črnovodo v Rumunijo, ker dober vojskovodja ne bi izbral te ceste. Napredujejo najbrže le zato, da bi Rumuni podrli most čez Donavo pri Črnivodi, ker bi sami sebi tako vzeli najboljšo cesto, ki vodi v Bolgarijo, pa se bo pač preprečilo.

Konstanca ogrožena.

Lyon, 20. septembra. »Progress« poroča: Rumunija hoče brezpogojno držati Rašovo, ker je sicer Konstanca izgubljena. General Ivanov je poslal že velika ojačenja v Dobrudžo.

Sofija, 20. septembra. Zadnjih bojov v Dobrudži so se udeležile nove rumunske pomožne čete; najbrže divizije, ki so jih poslali z Erdeljskega, da nadomeste porazene čete.

Na rumunskih donavskih obrežjih.

Curij, 20. septembra. »Secolo« javlja iz Bukarešta: Priznava se, da se nahajajo donavska obrežja pod močnim obstreljevanjem sovražnika. V Bukareštu je vse polno beguncev z donavskih nižin. Vlaki, le malo jih še vozi, pripeljavajo vedno nove rod-bine v Bukarešt.

Bukareščani beže v Rusijo.

Sofija, 20. septembra. »Novoe Vremja« javljajo: Minuli teden je došlo 140.000 bukareščanskih beguncev v Rusijo.

Sporazum se pogaia o Dobrudži.

Berlin, 20. septembra. »8-Uhr-Blatt« javlja: Med Londonom, Parizom, Petrogradom in Rimom se zdaj nujno pogajajo o tem, kaj naj se ukrene proti Rumuniji. Gre za to, v kakšnem obsegu bo dobila Rumunija pomoč. Anglija, Francija in Italija žele, naj pošlje Rusija zopet pomoč v Dobrudžo. Rusija je pa izjavila, da se more to zgoditi le na stroške Bukovine; ni želeli, da se prebije tako dobro uvedena ofenziva v Galiciji in v Bukovini in zopet popravi za-voženi nastop v Dobrudži.

Rumunska vlada že na obtožni klopi.

Stockholm, 20. septembra. Rumunsko časopise glede na dosedanje poraze že kriči po parlamentu. Splošno se sodi, da bi se bili lahko izognili porazov, o katerih seveda rumunsko časopise sodi, da so le začasnega pomena. Vlada je pripravljala tajno 25 mesecev vojsko, a pozabila je na glavno stvar: da bi bila zabranila južno bojno črto. Leto in leta je čakala, da je v odločilnem trenutku udarila prekmalu, mesto da bi bila država izvedla lahko zmagoslavje, je pa zabredla v nevarno krizo. Narod vladi nič več ne zaupa, zahteva marveč zapovedujoče, naj se sldiše parlament, da bo obsodil krivce. Splošno se pravi, da je bila letošnja letina slaba. Koruza se kvari; industrije niso izpremenili v vojne namene. Vlada izdelava le take postave, ki so zgolj dekadentnega pomena; le parlament more rešiti položaj.

Naročilo rumunskega finančnega ministra v Avstriji pred vojno.

Rumunski finančni minister Costinescu ima na Rumunskem tovarno za vijake in je kratko pred vojnim izbruhom naročil 30 vagonov železa za vijake pri neki avstrijski tvrdki. Neposredno pred napovedjo vojne je avstrijska tvrdka brzojavno obvestila rumunskega finančnega ministra, da

bo naročilo izvršila le proti predplačilu. Nato je Costinescu brzojavno nakazal dva dni pred vojnim izbruhom 90.000 kron avstrijski tvrdki. Spričo brezprimerne nezvestobe, ki je rumunska vlada pokazala Avstro-Ogrski, se mora smatrati, da je to postopanje gosp. Costinescu imelo tudi izvor v zlobnem namenu, da se v avstrijskih industrijskih krogih vzdrži mnenje, da ne pride do izdajstva Rumunske na Avstro-Ogrski.

Ruski nasvet.

Stockholm, 20. septembra. Uradni list Kišenevske gubernije objavlja oklic na v Besarabiji stanujoče Bolgare, v katerem se Bolgari pozivljajo, naj pre-pode nezvestega Ferdinanda Koburžana, proglase Bolgarijo za ljudovlado in izvolijo generala Radka Dimitrijeva za predsednika te republike.

Boji ob Narajovki.

Haag, 20. septembra. Reuter javlja. Od sobote dalje se ob Narajovki neprestano bijejo. Ruska pehota kljub velikanskim izgubam ne napreduje; za neki mali gozdček divja besna bitka: gozdček so šestkrat vzeli in zopet izgubili.

Pred Trajanovim okopom.

Najobčutljivejše mesto v prostoru, kamor so se zatelele v Dobrudži tepene in razbite sovražne čete, je črta Konstancia—Medžidie—Černavoda. Ta opirališča so zvezana z dvotirno železnico; pred njo leži skoraj vzporedno poteka-joč v južni smeri Trajanov nasip in Cochirlensko pogorje. Črta je široka 50 km; opirališče njenega levega krila je pristanišče Konstancia, ki je na eni strani zvezana z Bukareštom, na drugi pa po postranski progi iz Steince s se-verno Rumunijo. Z Galacem ima redno parobrodno zvezo preko morja in po Donavi. Luka sicer ni zelo prostorna, a ima velikanske naprave ter nudi tudi največjim ladjam varno sidrišče. Sedaj služi ruskemu brodogradu kot opirališče za njegova podjetja proti bolgarsko-turški obali. Od Konstancia, ki je zgodovinsko znana le po spopadu med Rusi in Turki (1854.), vodi Trajanov nasip, utrdjena črta, ki jo pripisujejo Rimljanom. Obstaja iz enega malega in enega velikega zemeljskega in enega kamenitega nasipa, ki so že v vojni leta 1854. dosegli vojaško važnost. Že Moltke, ki je s svojim tovarišem pl. Vincke potoval po Dobrudži po naročilu sultana Mahmuda II., poudarja vojaško važnost teh nasipov.

Drugo opirališče je Medžidie ob železnici v Černovodu v dolini Karasa. Sedem kilometrov zapadno od tod se odcepi železnica v Dobrič. Mesto so leta 1855. ustanovili Tataři, ki po krimski vojni niso hoteli ostati pod rusko oblastjo. Njena vojaška važnost je dana z železniškim križiščem tako proti severu v Tulčo kakor proti jugu v Dobrič.

Najvažnejša je pa Černavoda kot predmostje ob Donavi in obenem kot levo krilno opirališče. Močne, moderne, šele leta 1910. zgrajene utrdbene naprave ščitijo v obliki obsežnega predmostja prehod čez Donavo, ki je tu razdeljena v dva rokava in 15 km široka, preko nje vodi edini železniški most izpod Novega Sada. Železni most čez severni stranski rokav Donave, Borceo, je 983 m dolg s tremi glavnimi odprt-nami, ki imajo po 140 m razprtine. — Preko 13 km širokega močvirnega otoka Balta teče železnica po 5 do 7 m visokem nasipu, ki ima na sredi 1415 m dolg železni viadukt. Prehod čez Donavo zaključuje veliki železni rečni most (1663 m dolg in 37 m visok). Te mostove so zgradili v letih 1890 do 1895. — Predmostje se razteza med Sojnskim jezerom 4 km severno od mesta do kraja Cochirleni na jugu, kateri kraj ščiti od strani enakoimensko jezero. Temelj obsega tedaj 12 km. Najznatnejša višina je 125 m visok grič, na katerem stoji močna oklopna utrdba.

Na predpolju te zaporne črte, moderno opremljenega Trajanovega nasipa, je nastop močnih rumunskih rezerv dovedel do težkih bojov, ki se trajajo. Če opazujemo z višjega stališča, vidimo dejstvo, da je Rumunija morala znatne sile poslati z ogrskega bojišča v Dobrudžo, kar je za skupno stvar osrednjih velesil velik strateški uspeh. Rumunija je mislila z 4 do 6 divizijami in nekaterimi črnovojniškimi oddelki ob Donavi opraviti svojo stvar; od svojih 500.000 mož je postavila le 100.000 mož, ker se je zanašala na izdatno rusko pomoč.

Bolgarsko-turške-nemške zmage so pa prisilile Rumunijo, da je svoje obrambne sile ob Donavi (Dobrudži) podvojila. In med tem, ko vodstvo vlaške armade v naglici skuša zamašiti vrzel, ki je nastala v Dobrudži, smo mi na nasprotni strani fronte, na južni meji Sedmograške napravili široko vrzel in

vrgli sovražnika čez prelaz Szurduk zopet na rumunsko ozemlje. Poleg ogroženja Moldavije preti sedaj Rumuniji vpad avstrijskih čet v Valahijo. Rumunija je izgubila inicijativo.

K bojem na severu.

Na severni meji Ogrske, v gozdnih Karpatih, divja že nekaj dni ogorčena bitka. Ko so Rusi po osvojitvi Bukovine in med boji za Kolomejo poizkušali tu prodreti ogrsko mejo, je nastopila vojna skupina, sestoječa iz nemških in avstro-ogrskih čet, pod poveljstvom našega prestolonaslednika in se lotila čiščenja obmejne gorovja. Kljub neugodnemu ozemlju in tedanjim vremenskim razmeram je takrat naša ofenziva presenetljivo hitro napredovala proti severu. Rusi so zato sredi julija zastavili z močno protiofenzivo, ki je bila najprej naperjena proti levemu krilu naše karpatske fronte, proti postojankam na Jabloniškem prelazu, kjer smo po težkih bojih vzeli končno našo črto zopet nazaj na obmejni greben. Nasprotno so pa kljub rastočemu ruskemu odporu in močnim protinapadom naši napadi v središču in na desnem krilu tudi v naslednjih tednih še znatno napredovali ter smo osvojili med potokom Kirlibaba in zgornjim Črnim Čeremoščem še celo vrsto važnih višin, kakor mnogokrat imenovano Maguro, katero so 18. avgusta zasedli honvedi in nemške čete.

Dočim se je najprej zdelo, da ima ruski protinapad v gozdnih Karpatih namen, zavarovati rusko vojsko, ki je operirala v vzhodni Galiciji južno od Pruta, proti ogroženju njenega levega krila, je pa postalo v zadnjih dneh čimdalje bolj jasno, da nameravajo Rusi tukaj izsiliti prehod v severoogrsko komitata Marmaroš in Bistrica in tako s strateškim sodelovanjem z Rumuni razviti naše postojanke na zapadnem Sedmograškem od severa sem. Zato so Rusi v zadnjih dneh ojačili svoje napore proti našemu levemu krilu. Ob potoku Kirlibaba, v prostoru južno od Fundul-Moldave, ob Zlati Bistrici je došlo do ljutih bojov. Čeravno se je Rusom tudi v zadnjem času na posameznih mestih posrečilo s presilnimi napadi doseči krajevne uspehe — tako severno od Pantirskega prelaza in v prostoru južno od Šipota, kjer so potisnili našo črto za potok Cibo, — vendar kljub vsem večtedenskim naporom še niso znova prodrli tako daleč, kakor so že bili stali meseca julija pred začetkom naše protiakcije v Karpatih. Nikjer ne stoji z večjimi oddelki na ogrskih tleh, samo na Pantyrskem prelazu, pri Jablonici in ob potoku Cibo so dosegli mejo.

V vzhodni Galiciji je pa ostal bojni položaj v zadnjih tednih vseskozi neizpremenjen. Z umikom našega središča, izvršenim nekako pred mesecem dni, je bila zaključena ena bojna faza; naše središče je ostalo kljub večtedenskim ruskim navalom neizpremenjeno in nepremakljivo. Nova razvrstitev, ki se je smoteno izvršila v trenutku, ko so listi entente že govorili o »obkolitvi« in grozili katastrofi Bothmerjeve armade, je postavila Rusom nasproti nenadoma trdno sklenjeno, izravnano fronto, ki se je uspešno upirala na več mestih podvzetim poizkusom Rusov, da bi jo s takojšnjim pritiskom prodrli. Avstro-ogrski in nemške čete so stale tu v najožji zvezi s turškimi močmi, pred kojih postojankami se je 17. avgusta krvavo zrušil prvi ruski napad s približno dvema stotnjama. Nato je nastopil razmeren mir, samo ob gornjem Seretu so Rusi še enkrat ponovili svoje napade z množicami, nameravajoč prodreti fronto Böhm-Ermollijeve armade v smeri proti Zločovu. Toda tudi tu so naši v večdnevni krvavih bojih obdržali svoje postojanke. Šele proti koncu meseca so se začeli novi ruski napadi proti desnemu krilu Bothmerjeve armade med Dnjestrom in Zlato Lipo, kjer se je Rusom končno v dvadnevni nad vse krvavih naskokih z množicami posrečilo, potisniti deloma našo postojanko čez Narajowko proti Gnili Lipi. Vendar je ostal njihov poizkus, ki so ga izvedli takoj naslednji dan (7. sept.), da bi z nadaljnjim krepkim sunkom prodrli fronto in dosegli Halič, popolnoma brezuspešen, kar je bilo zahvaliti pravočasno ukrenjenim protiodredbam. Halič še danes leži za našo fronto. Tako je potekel 20. avgust starega koledarja, obletnica prve ruske invazije v Lvov, ne da bi bili mogli Rusi znova zasedeti to galisko prestolico, v katero svrha so doprinesli toliko krvavih žrtev. Danes se more reči, da mesto niti ni več ogroženo. Proti vzhodu pa postaja naša fronta vedno jacija ter odpornejša.

Tudi Kovla Rusi niso dosegli. Ob Stohodu je okamenel njihov pohod. Dva dni hoda vzhodno od Vladimira Volinskega so pa zavezniški še minuli teden dobesedno v krsti zadušili njihove navale proti fronti v prostoru Swyniuchi. V očigled ogromnim nasprotnikovim naporom se mora reči, da so bili njegovi uspehi v zadnjih tednih minimalni. Seveda pa bi bilo še pre zgodaj govoriti o opešanju nasprotnika, dasi so velikanske izgube močno razredčile tudi njegove rezerve. Vsekakor je člo-

veški material, ki ga Rusi sedaj porabljajo na fronti, še vedno prav izobren; tudi pomanjkanja municije v splošnem še ni mogoče ustanoviti, četudi se more v posameznih odsekih opazovati očitno popuščanje ruskega ognja v primeri z razsipnim delovanjem njihovih artiljerije v prvih tednih letošnje ofenzive. Končno bodi še opomnjeno, da je v Voliniji z ozirom na pozno letno dobo le še malo časa za večje akcije. V vzhodni Galiciji in v Karpatih pa letni čas ne stavi tolikih ovir vojnim operacijam, kakor nas uče pozimski boji leta 1914-1915.

Boj v Macedoniji.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 20. septembra. Uradno: Boji za Lerine (Florina) se razvijajo nam v korist.

Z močnimi protinapadi, ki se jih je udeležilo naše konjeničstvo, smo vrgli sovražnika in mu zadali velike izgube. Bojno polje pokriva sovražni mrlič. Ujeli smo enega častnika in enajst jezdecev 175. francoskega polka in zaplenili dve strojni puški. Ljuti napadi sovražnika na višino Kaimakalan so se izjalovili z velikimi izgubami zanj. V dolini Moglenica se položaj ni izpremenil. Topovski ogenj z obeh strani in slabi nastopi pehote. Vzhodno in zahodno od Vardarja topovski ogenj. Na vznožju Belašice je mirno. Na bojni črti ob Strumi slabotni topovski ogenj.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. septembra. Veliki glavni stan:

Pri Florini in Kaimakalanu smo sovražne napade deloma po bližnjem boju odbili. Zahodno od Florine so se prednje čete izognile sunku, vzhodno od mesta smo z uspešnim napadom presenetili. Južno od Belašice planine so Bolgari 17. septembra vrgli Italijane iz vasi Matnica in Poroj ter ujeli 5 častnikov in 250 mož.

Prvi generalni kvartirni mojster: Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 19. septembra. Orientsko poročilo: Na bojišču ob Strumi nobene izpremebe. Dva bolgarska protinapada v odseku Fetrenik sta bila v srbskem artiljerijskem ognju odbita. Na levem krilu sovražnik ni poizkušal nobene protiakcije v smeri proti Florini.

Boji v Macedoniji.

Budimpešta, 20. septembra. »Az Est« poroča iz Sofije: Odpor bolgarske armade na macedonski bojni črti je od dne do dne večji. Armade štirispornuma upajo, da bodo morebiti z močnim pritiskom odvrnile žalostno usodo rusko-rumunskih čet v Dobrudži in da bodo prisilile Bolgare, poslati svoje čete iz Dobrudže v Macedonijo, a vsi poizkusi so brezuspešni. Štirispornum se bo prepričal, da armadi v Dobrudži ni mogoče več pomagati. Ko je bila vzeta Mangalija, je prišlo desno krilo naših čet v vas Tuzlo. Tam se je naša bojna črta od Rašove do Tuzle skrčila za eno tretjino od takrat, ko se je pričel boj. Boji se po danes došli poročili razvijajo odločno Bolgarom na korist.

Zadržani Srbi.

Rotterdam, 20. septembra. »Daily News« poročajo: Srbsko prodiranje je začasno ustavljeno ne vsled sovražnega napora, na katerega so zadeli, marveč zato, ker obkoljujejo zvezne čete Bitolj. Srbi morejo le počasi napredovati, ker so Bolgari razstrelili železniške mostove.

Grška.

Venizelos in kralj.

Berlin, 20. septembra. »Times« poročajo, da je Venizelos tudi novemu ministerstvu predsedniku ponudil svojo pomoč. Ta ni odgovoril. Venizelos je pisal kralju, da noče biti ministrski predsednik, če tudi zmagaja pri volitvah. Kralj naj vodi samo narodno politiko. Tudi kralj mu ni odgovoril.

Italijani in Grška.

Curih, 20. septembra. »Popolo d'Italia« poziva entento, da naj napravi konec grški komediji. Kralja naj odstavijo kot nepokornega podanika, kraljico naj zapro v samostan, armado razpustijo, Atene pa zasedejo. Položaj entente bo vsako minuto težavnejši.

Poboji v Solunu.

Ženeva, 20. septembra. Agentura Radio poroča, da sta se v Solunu krvavo stepla krečanski orožniški zbor in enajsta grška divizija, katero so orožniki hoteli pregovoriti k uporu. Vest dokazuje, da uporniki v Solunu še niso popolni gospodari.

Grški kavalski zbor v Görllitzu.

Görllitz, 20. septembra. Moštvo grškega 4. armadnega zbora, ki se je udalo Nemcem, je nastanjeno v novi vojašnici v Görllitzu. Častniki, 400 jih je, bodo stanovali v hotelih. Tako vojak kakor tudi častniki se bodo smeli prosto gibati.

Francozi o zahtevah Italije na Balkanu.

Bern, 19. septembra. (Kor. ur.) Pariški »Temps« poroča glede na obisk ministrov v Parizu: Od Avstrije, Bolgarije, Turčije in Grške nimamo ničesar upati, te dežele pa tudi od nas ne upajo ničesar. Vprašanja Adrije, Balkana in Male Azije se bodo tako na srečo olajšala. Mi in naši zavezniški moramo upoštevati le naše koristi. Na Adriji se morajo sporazumeti Srbi in Italijani; v Macedoniji pa Srbi, Rumuni in Rusi, v Aziji Rusi, Italijani, Angleži in Francozi. Drugih več ni. To je napredek. Novi nauk nudi zvezni mladim polje posredovanj in sporazumov, kjer bo dobil vsaki po pravici bogati prostor. Ta izvajanja kažejo, da se hočejo v Parizu ozirati na želje Italije; glede nato je pisal »Echo de Paris« ob ministrskem obisku: Danes ne gre za to, da se zapre Nemcem pot čez Balkan, marveč za to, da se ta pot še ne bo razširila. Naloga na Balkanu postaja širša. Ni li za to tudi potrebno, da pomnoži Italija svoje napore, ki je zaostala v Solunu za Francozi in Angleži? Ne more se dvomiti, da bi Italija z večjimi žrtvami tudi pridobila na Orientu večje koristi.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 19. septembra. Uradno:

Sellahie bojišče.

Uspešno smo se borili s sovražnimi baterijami in smo razstrelili eno municijsko skladišče; težak artiljerijski ogenj ni učinkoval. Sovražni oddelek, ki je prišel v Jensaje, smo vrgli.

Perzijsko bojišče.

Švadron sovražnega konjeničstva, ki se je približal vasi Hazin in 35 km severno od Devlet Abada, smo odbili.

Na perzijski bojni črti smo vrgli sovražne vojake, ki so vdrl v Karesi, 80 km vzhodno od Biašara; kraj smo zasedli. — Ujetniki so izpovedali, da so izgubili Rusi pri Esad Abasu in pri Ramadamu do 8000 mož.

Carigrad, 19. septembra. (Kor. urad.) Listi javljajo, da je umrl na kavkaški bojni črti junaške smrti brigadir Fajk paša.

Zima na Kavkazu.

Curih, 20. septembra. Iz Petrograda poročajo: Kavkaška ofenziva je obstala. Na celim Kavkazu je zapadel debel sneg.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. septembra. Uradno se poroča:

Italijanski topniški ogenj proti Kraški visoki planoti je bil semertje zopet zelo živahen. Napadalni poizkusi sovražne infanterije se po zaslugi našega topništva niso razvili. Kakor je sedaj dognano, je stalo na visoki planoti v štiridnevni težkih bojih našim branilcem nasproti 20 pehotnih brigad, 1 kavalerijska divizija in okoli 15 berzajerskih bataljonov.

V Suganskem odseku so napadli Italijani našo postojanko na Civaronu in ob potoku Maso; bili so po ljutih, do polnoči trajajočih bojih z velikimi izgubami odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

18. septembra. Sovražnik je podvzel več presenetljivih napadov, ki jih je povsod uvedel intenziven, dolgotrajen topovski ogenj; tako zvečer 16. t. m. na bojni črti gore Selluggio (Posinska dolina), dalje na Mrzlem vrhu in na Vodilu, med Stanjekom in Volčami (zahodno od Tolmina), v odseku pri Plaveh in včeraj proti Gorici.

Naši topničarji so povsod odgovarjali na najbolj učinkujoč način na ogenj in zadevali železniško postajo Toblah in železniško črto v zgornjem delu doline Bela; razkropili so sovražne čete.

Na Krasu je napadal sovražnik včeraj naše nove postojanke s topovsko pripravo najskrajnejše besnosti. S težkimi izgubami smo ga vselej zavrnili; prepustil nam je 300 ujetnikov.

Na Krasu je napadala tretja italijanska armada. Kakor piše »Neue Freie Presse«, obstoji ta armada najmanj iz dveh, najbrže pa iz treh ali štirih armadnih zborov. Če računamo le dva armadna zbora, dobimo nad 100.000 mož. Ker je napadalni odsek le 15 km dolg, odpade na 1 km 6000 do 7000 mož, na en meter 6 do 7 mož. Iz tega si lahko razlagamo silo pehotnih napadov. Naša bojna črta se drži trdno. Kakor je omenilo poročilo generalnega štaba, so se posebno izkazali Hrvatje in Slovenci. Klobuk doli pred takimi junaki!

Bojni vihar za Goriško.

Goriško, dne 19. sept. 1916.

Na Goriškem smo imeli te dni trgatve. Toda take trgatve še ni bilo. Ljudje

so med gromom granat takorekoč kradli grozdje granatam in šrapnelom. Od četrtka dalje bobnenje topov. Neprestano. Začuden je bil pogled na Kras, na tiste kraške vasi, ki so stale pod artiljerijskim ognjem sovražnega topništva. Vendar je položaj ugoden, sovražnika so vrgle naše čete z izvanredno hrabrostjo povsod nazaj. — Dejstvo pa je, da laški »kulturonositelji« streljajo na naše vasi brez ozira na to, če so strateške važnosti in rušijo tiste slovenske kraje, o katerih trobijo v inozemstvu, da so naseljeni od Italijanov. Toda pot do Trsta je še daleč.

Kakor pravijo, se na Kranjskem govorijo strašne stvari o Goriški. Oni gospodje, ki vedo iz »gotovih virov«, da Ajdovščina gori, da je porušena itd., naj se raje pobrigajo bolj za naše begunce. Le mirno kri! Laške granate in šrapneli ne segajo predaleč.

V Dornbergu je priletela granata v soboto v hišo Andreja Kralja, ki se nahaja v ruskem ujetništvu. Ubila je ženo in tri otroke. Tragično. Tudi Šinigojevo hišo (Pri starem županu) je porušila in ranila Šinigojevo hčerko. Gradišče, katero se kar šibi granat, je ljudstvo zapustilo.

Boj divja naprej. Žvižganje granat in šrapnelov pretresa ozračje. Topovsko bobnenje pa stresa tisočletne kraške stene in naše vipavske stražarje.

Naši junaki pa čuvajo, stražijo!

Lahi o njih novi ofenzivi.

Lugano, 20. septembra. »Giornale d'Italia« poroča z bojne črte o novi ofenzivi: En mesec se je pripravljala novi sunek za prevoz topov in streliva, za zgradbo novih potov in črt in posebno za preskrbo s pitno vodo. Zgradili so več dvanajstoric novih vodovodov.

20. september v Rimu.

Lugano, 20. septembra. Rimski župan, knez Colonna, je ob narodni slavnosti 20. septembra objavil na rimske meščane oklic, v katerem govori o povratku slavja v sijaju nove slave in o združitvi vseh Italijanov z večno materjo. Župan je povabil bivšega tržaškega poslanca Hortisa, naj govori ob odkritju spominske plošče Battistiju.

Prekop Milan—Benetke dograjen.

Bern, 20. septembra. »Corriere della sera« poroča, da je prekop Milan—Benetke skoraj dograjen in da bodo kmalu pričeli s prometom na njem.

To so dečki.

Pod naslovom »Malenkosti iz velikih dni pri Gorici« poroča kadet Maksimiljan Aschinger v »Reichspost«:

Mnogourni, neprestan bobneč ogenj je popolnoma zakril naše postojanke na Podgori. Prot nam so se jele valiti silne italijanske množice in udrle v porušene postojanke. Naši ljudje so prešli k protinapadu. Uspejo je, toda Italijani so vodili v boj vedno nove množice pehote. Danes je dognano, kako velika premoč nam je stala nasproti v goriškem prostoru. In tako je prišlo, da so dobile naše, 48 ur neprestano v boju stoječe čete, dne 9. avgusta povele, da se umaknejo. Spodaj ob Soči so se zbirale utrjene čete. Tedaj opazi neki poročnik — v polku je davno znan kot eden najhrabrejših —, da je v vroči borbi na Podgori izgubil svoje stotniške denarje, nad 3000 K. Ne da bi pomišljal, se odpravi na pot ter se še enkrat sam vspne na podgorsko višino. V naših zapuščenih postojankah so se bili že nastanili Italijani. Peli so in godli, rjovel in pili, z eno besedo, delali peklenški hrup, s katerim so dajali duška svojemu neugnanemu veselju nad svojim prvim, čeprav neznatnim in drago odkupljenim veseljem. Naš poročnik je moral mimo mnogih izmed teh stanišč, v katerih so rajali Italijani, ne da bi se kdo zmenil zanj. Šel je naravnost proti kraju, kjer je domneval, da je bil izgubil denar. In res je našel denarnico ondi. Srečno se je vrnil poročnik V. z rešenimi stotniškimi denarji k svojim. Iz tega se vidi, da tudi pri domobranci ne manjka — huzarskih zgodbic.

Neki drug častnik istega polka, poročnik L., je bil po mnogokratni premoči obkoljen in z nekaterimi svojimi ljudmi ujet. Dva voda italijanske pehote sta odvedla tisto malo ujetnikov. Eden izmed ujetih je znal italijansko in poročnik L. mu je velel, naj se pogaja z Italijani: Izpuste naj poročnika in njegove ljudi ter še sami preidejo k Avstrijcem, kjer bodo izven vsake nevarnosti in se jim bo v vsakem oziru dobro godilo. Pogajanja niso dolgo trajala in kmalu se je poročnik L. vrnil k svoji četi, za njim pa dva voda italijanske pehote — skupaj 95 mož! Žal, da je poročnik L. v naslednjih težkih bojih znova zašel v ujetništvo in topot se mu prejšnja igra očitno ni več posrečila.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala bavarskega kraljeviča Rupprehta.

Na bojišču ob Sommi nobenih posebno važnih dogodkov. Posamezne sovražne sunke smo odbili. Pri Flersu smo v napadu z ročnimi granatami imeli uspehe. Naknadno se poroča, da je bil 18. septembra zvečer francoski napad iz Clery odbit.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na zahodnem pobočju Mrtvega moza smo vrgli Francoze iz malega jarka, ki so ga še imeli zasedenega. 98 ujetnikov in 8 strojnih pušk je pri tem padlo v naše roke. Naše patrulje so v noči na 19. septembra pri uspehah podjetij ujele 46 Francozov in Rusov, danes ponoči južno od prekopa Rhone množico Francozov.

Prvi generalni kvartirni mojster: Ludendorff.

Ob flanderski obali.

Berlin, 20. septembra. Uradno: Nemška pomorska letala so zopet napadla z bombami 19. septembra popoldne tiste sovražne pomorske sile, ki se nahajajo pred flandersko obaljo, nekaj rušilcev so večkrat zadeli.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Briand o vojski in o njenih smotrih.

Pariz, 19. septembra. Socialistični poslanec Costadau je med posvetom o začasnih kreditih pozval vlado, naj se uresniči enotnost sil, kakor se je poleti udeleževala enota bojne črte. Rekel je, da Francija ne more žrtvovati krvi vseh svojih otrok. Zavezniki morajo prinesiti potrebne žrtve. Briand je odgovarjal socialističnemu poslancu. Predvsem je slavil napore narodov, ki so zvezani s Francijo, da zagotove zmago sveti stvari. Zahteva, da mora ena dežela spraviti svoje napore nasproti drugi deželi v pravo razmerje z drugo deželo, vsebuje neutemeljeno grajo. Angliji ni pripadla le slavna vloga v Franciji, marveč brani tudi na zelo koristen način morja. V velikih težavah je postavila Anglija veliko armado. Prostovoljno so nastopili Angleži s popolno lojalnostjo v vojsko. Ozirajte se na njih izgube in presojajte po tem njih sijajne napore.

Kar tiče Italijo, je pristopila prostovoljno k nam. Veste, kako čudovito hrabro se vojskuje v gorati pokrajini za skupno stvar. (Pritrjevanje.)

Rusi so kljub transportnim težavam prepotovali svet, da so pomagali bratskim armadam na Francoskem in v Balkanu.

Vsi osredotočujemo svoje napore proti skupnemu sovražniku. Združiti moramo vsa sredstva, vse svoje sile in naš denar. Delati hočemo vsi skupno, ker vsi smo s celim srcem pomagali domovini. Cela Francija zdaj želi, da se ni zastoni prelilo toliko krvi, da se bo Francija povečala, da bo zmagala stvar svobode, da bo priborila Francija jutri venec žarkov slave. Dežele ni motila nobena propaganda; svoj pogled obrača na zmago, ki jo hoče pospešiti. V ta namen razpolagamo s topovi, s krogli in s ljudmi neomajljivega poguma.

Socialisti Brizon z medicinskim ugovarja, ker je vojska takorekoč postala večna in ker stane toliko ljudi.

Briand je odgovoril:

Francija, ki ni prenehala proglašati mirovnih čustev, je postala žrtev počasi napredujočega napada. Nekega dne ji je skočila Nemčija na vrat (!). Da to doseže, je korakala čez telo Belgije, katere nevtralnost je svojčas zajamčila. Dve leti prenaša Francija vsiljivca; korak za korak ga potiska nazaj in v takem trenutku govorite o miru! Kakšno izzivanje, kakšna sramota spominu vseh naših mrtvih! V več naših departementov so vdrli Nemci, pričeli so tam sramotne izgrede nad prebivalstvom, ki se je držalo tako, da je moramo občudovati. Ne poznate velikodušnosti Francije, če mislite, da bi za ceno sovražnih milijard sklenila takojšen mir, ker tak mir bi bil vojski mir. Bodoči rodovi bi bili izpostavljeni vedno napadom. Nemčija bi poizkusila ponoviti naklep, ki se ji zdaj ni posrečil. Da, vsaki dan se je izgubil denar, a v 44. letih je delala Francija z rano na strani in si je zopet opomogla. Tim bolj si bo pomagala, čim popolnejše bo zmagala. Če hočete, da bo zavladal na svetu mir, da bo procvitala pravica, morate le želeči, da bo zmagala naša dežela, ker le tako bo mogel mir. Dokler pa ne bo prišel ta čas, ne delajte na to, da bi dežela mislila, da more doseči zdaj mir; mir sklenjen danes, bi bil poniževalen mir. Noben Francoz si ga ne more želeči. (Dolgotrajno odobravanje na vseh klopeh.)

Zbornica je sklenila, naj se govor nabije. (Kor. ur.)

Naknadna prebiranja na Angleškem.

Haag, 20. septembra. Angleški seznam izgub obsegajo za dobo od 13. do 16. in 18. septembra imena 1877 častnikov in

24.200 mož. Asquith bo sestavil komisijo, ki jo bodo tvorili večinoma člani poslaniške zbornice; komisija bo sklepala o odpustu mož iz državne službe, da se bodo nadomeščale vrzeli v armadi. »Times« dalje poroča, da se bodo morali vsi, ki še niso vojniki, podvreči novemu prebiranju.

Severne države

za nevtralnost.

Kristijanija, 20. septembra. (Kor. ur.) Kraljeva dvojica je pripravila obed udeležnikom konference severnih ministrov. Kralj je pozdravil danskega in švedskega ministra in je poudaril, da ljudstvo z upanjem gleda na posvetovanje ministrov. Kralj je vesel, da je nasvet kralja Gustava za sestanek v Malmöju dovedel ne samo do posvetovanja ministrov, ampak da ga je tudi ljudstvo sprejelo simpatično, kar kaže, da je imela uspeh misel na skupno, na nevtralnosti sloneče postovanje treh severnih držav.

× × ×

V svoji zadnji noti je Švedska odločno povedala, da hoče biti nevtralna in da bo v svojih vodah sama gospodarila. Sedanja konferenca hoče še bolj trdno zvezati vse tri severne države, kajti ententa grozi s silo. Bliza se zima, dobila bi rada pomorsko zvezo z Rusijo in zaprla prav vsak uvoz v Nemčijo. Včeraj smo prinesli rimsko vest »Corriere della sera«, da Angleška ne bo molčala na švedski odgovor. Danes poroča »Vossische Zeitung« iz Kristijanije: Iz Londona je prišla vest, da je Angleška zaprla ves dovoz žita in moke na Švedsko. Ta je popolnoma navezana na ameriško žito, v kratkem bo Angleška zaprla tudi kavo, kakao in kožo.

× × ×

V Berlinu zelo pozorno zasledujejo konferenco severnih ministrov, ker so zelo radovedni, ali se bosta Danska in Norveška izrekli za solidarni s Švedsko. V obeh državah je namreč skoro vse časopisje na strani Anglije.

× × ×

Holandska kraljica je včeraj ob otvoritvi zbornice odločno poudarila, da je za nevtralnost. Neodvisnost dežele hoče braniti z vso silo, zato pripravlja vojaštvo in strelivo v vedno večjem obsegu.

Naši letalci nad Jesijem in nad Benetkami.

Dunaj, 21. septembra. Iz vojnega tiskovnega stana se javlja:

V minulem tednu so naša morska letala večkrat napadla Italijo, posebno dva napada sta bila posebno huda.

Prvi napad se je izvedel ponoči od 11. na 12. septembra na Jesi pri Jakinu, kjer je bila večkrat zadeta tamošnja zrakoplovna lopa. Drugi napad v sledeči noči je sledil na Benetke, kjer smo lahko opazovali, da so naše najtežje bombe velikokrat zadele. Prvo podjetje je poročilo laškega generalnega štaba popolnoma zamolčalo, glede na drugi napad je priznalo, da je bilo ranjenih več oseb in da se je povzročila neznatna škoda.

Iz italijanskih časopisov poizvemo zdaj, da so se morale beležiti v resnici še popolnoma drugačne izgube. V zrakoplovni lopi v Jesi se je nahajal med napadom italijanski zrakoplov »3«. Po povratku z nekega poleta smo zrakoplov izpraznili, a ta odredba previdnosti ni mogla preprečiti, da bi ne bil zrakoplov uničen. Naše bombe so dobro zadevale, razpočile so v lopi in niso uničile le zrakoplova, marveč so celo, kakor poroča neki italijanski list, ubile inženirskega poročnika Misaura zrakoplovnega zbora. Še višja je morebiti škoda, ki so jo povzročile naše bombe v Benetkah. Nič manj kot 16 obojazenih motornih čolnov je po cenzuriranih italijanskih podatkih popolnoma uničenih.

Razna poročila.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 17. septembra. Južno od Brzezanov na desnem krilu Zlate Lipe srditi boji. Naše čete so vrgle sovražnika, polastile se dela njegove postojanke in ujele 14 častnikov ter 537 turških vojakov. Ob reki Narajovki in ob železnici Podvinski-Hallé se boj nadaljuje. Sovražnik je imel znatne izgube na mrtvih in ranjenih ter je pustil v naših rokah okoli 3174 ujetnikov, izključno Nemcev, poleg tega 20 strojnih pušk in 2 topa. Naše hrabre krimške čete so napadle dve sovražni bateriji, porabilele topničarje in razstrelile tri topove in 54 municijskih voz, ki jih niso moge odpejati, ker je hitel na pomoč nek nemški bataljon in otvoril na naše čete srdit ogenj s strojnimi in ročnimi puškami. V gozdih Karpatih

je na nekaterih mestih zapadel sneg in nastal mraz.

Rusko pretiravanje.

Rusi so poročali, da so od 4. junija ujeli nad 400.000 Avstrijcev in Nemcev. »Berliner Tageblatt« pa poroča iz vojnega tiskovnega stana, da Rusi niso ujeli več kot 100.000 mož, tedaj štirikrat manj kot so Rusi poročali.

Wilson ne misli na mir.

Dunaj, 20. septembra. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Newyorka: Iz okolice predsednika Wilsona se sliši, da ta nima volje začeti z novim mirovnim posredovanjem.

Nemški poslanik iz Rumunije prišel v Berlin.

Berlin, 20. septembra. (Kor. ur.) Zvečer je prišel iz Rumunije čez Švedsko poslanik pl. Wodianer s 153. avstrijskimi in ogrskimi državljani. Kdaj bo prišel avstro-ogrski poslanik grof Czernin, še ni znano.

Srbsko vojno poslanništvo pri carju.

»Times« poročajo iz Petrograda, da je tja došlo srbsko vojno poslanništvo, ki je na potu v glavni stan carja. Voditelj poslanstva je branitelj Belgrada in bivši vojni minister general Živković. Poslanstvo ima namen predložiti carju zasebne želje Srbov glede na uporabo srbskih čet v balkanski vojski, ker se general Sarraill ne ozira na te želje.

Japonske ladje pred Pirejem.

Berlin, 19. septembra. Med sovražnimi ladjami, ki so zasidrane pred Pirejem, so tudi tri japonske bojne ladje.

Grške čete v Drami se udele Bolgarom.

Kodanj, 20. septembra. »Times« poročajo: Iz Kavale došli častniki pripovedujejo, da so se grške čete, okoli 5000 mož in dva častnika, v Drami in okolici udele Bolgarom. Je pač vplival zgled 4. armadnega zbora.

Dnevne novice.

+ Narodno zavest med ogrskimi Slovenci

so zelo dvignile »Novine«, pošten, družbeni pismeni list za vgrške slovence. (Naročnina na leto 3 K na naslov Kleki Jožefi, vpok. pleb. v Čerensovcih, Cserföld, Zalamegye.) Kako lepo pišejo o svoji ljubezni do domovine slovenski vojaki z Ogrskega: »Kak smo naše slovenske Novine zaglednoli, včas nam je srce veselo postalo; kda v maternem jeziku čemo, pozabimo na vse trpljenje, mislimo na Bogá ilübi slovenski dom.« — »Novine vsaki teden z veseljem srcom čemo mi slovenski dečki, ki smo že tu sedem mesecov. Komaj je čakamo od tujca do tujca. To nas najbolje veseli, kilehko po našem maternem jeziku čemo.« — »Novinam se jako veselimo, zato ka me spominajo slovenskega kraja, od šteroga sem že tak dugo ločen. Na vüzem sem jako tužen bio, zato ka sem si mislo na dom.« — »Bog njim tüdi stokrat plati, ka mi Novine pošilajo. Z veseljem srcom ej gori primlem i čtem, zato ka materin jezik najbolj poštüjem.« — Velike so žrtve izdajatelja »Novine« za Boga in domovino, a krasni so tüdi uspehi. Naši premožnejši ljudje, morda tüdi nekatere naše posojilnice naj bi poslale na zgorajšnji naslov nekaj naročnine z naročilom, naj se za poslani denar razpošljejo »Novine« ubožnejšim ogrskim slovenskim vojakom. Sadovi bodo veliki.

+ Članom upravne komisije centrale krmil je imenoval poljedelski minister deželnega odbornika in načelnika centrale deželnih krmil na Kranjskem, msgr. dr. Evgena Lampeta.

+ Proti tistim, ki zapustijo državno ozemlje. Dunaj, 21. septembra. (K. u.) »Wiener Ztg.« objavlja odredbo o izgubi javnih pravic, mest in pravic, če se zapusti državno ozemlje med vojsko.

+ Računski kolek, promet s kavo in najvišje cene vžgalicam. Dunaj, 21. septembra. (K. u.) »Wiener Ztg.« objavlja odloke finančnega ministrstva z 18. t. m. o uvedbi računskega kolka, o ureditvi prometa s kavo in o določitvi najvišjih cen vžgalicam.

+ Odlikovani župani hrvatskih mest. Hrvatski kralj je odlikoval župane hrvatskih mest za njih požrtvovalno delovanje v vojnem času. Komturni križ Franc Josipovega reda sta dobila: župan kralj. svobodnega in glavnega rečelnega mesta Zagreba arhitekt Janko Holjac in župan svobodnega in kraljev. mesta Varaždina dr. Peter Magdić. — Red železne krone 3. vrste sta dobila: župan mesta Karlovac Gustav Modrušan in župan Požege dr. Edvard Kürschner. — Viteški križec Franc Jožefovega reda so dobili: Mavricij Pinterić, župan v Bakru! Julij Horvat, žu-

pan v Sisku; Nikolaj Jurić, župan v Petrinji; Dragotin Laksar, župan v Bjelovaru; Anton Sablić, župan na Trsatu; občinski svetnik v Zemunu dr. Nikolaj Fugger.

+ Vojne znamenke in jubilejske dopisnice. Dunaj, 21. septembra. »Wiener Zeitung« objavlja odlok trg. ministrstva s 17. septembra 1916 o uvedbi vojnih znamk in jubilejskih dopisnic.

Odlikovanja na pošti. Prejeli so: Poštna oficiala Jožef Kastelic in Nikolaj Ples zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje; poštni oficijantini Ivana Kozorog in Lucija Schloss srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje — vsi v področju poštne in brzojavne ravnateljstva v Trstu.

— Raztrgani bankovci namesto drobiža. »Grazzer Tagespost« piše: Spričo pomanjkanja drobiža so si jeli v Budimpešti pomagati na ta način, da so raztrgali ali razrezali dvекronske bankovce v štiri dele; vsak del po 50 vinarjev. Stvar je sedaj prišla v tir že tüdi v Gradcu, vendar so banke izjavile, da bodo za četrtinko dvекronskega bankovca dajale le 40 vinarjev; sedaj se je pa od merodajne strani zahtevalo, da plačuje avstro-ogrška banka razrezane bankovce v polni vrednosti. Vendar vsa stviri visi še v zraku, ker z merodajne strani še ni izšla nikaka tozadevna odredba ter je odvisno od dobre volje posameznika, da tak denar sprejme ali ne sprejme. Tako se dogaja — kakor poroča »Grazzer Volksblatt« —, da podružnica avstro-ogrške banke v Gradcu brez pridržka sprejema razpolovljene dvекronske bankovce, na pošti pa jih odklanjajo, češ, da trgovsko ministrstvo še ni izdalo nobene tozadevne odredbe. Upati je, da se z merodajnega mesta kmalu pojavi ta stvar in na ta način odpomore pomanjkanju drobiža. To bi ne bilo niti nič novega, kajti že l. 1859., ko je nastalo vled 60% ažija veliko pomanjkanje drobiža in srebrnega denarja, so si pomagali na ta način, da so rezali goldinarske bankovce na dvoje oziroma na četvero in jih v polni vrednosti plačevali.

— Črnovojniški asistenci zdravnik dr. Viktor Gregorić v lirske Bistrici je imenovan črnovojniškim višjim zdravnikom.

— Kranjsko deželno mesto za krmila v Ljubljani sprejema naročila na otrobe in druga krmila le potom županstev. V ta namen prejema županstva posebne naročilne liste, na katere je vpisali naročila posameznih strank in navesti število živine, ki pride za močna krmila v pošt. Ker so zaloge krmil z ozirom na pomanjkanje pičle, je naročati krmila le za potrebe enega meseca. Dobiti je za sedaj le sledeča krmila: koruzni in ječmenovi otrobi. O vrstah razpoložnih krmil se bo redno poročalo.

— Pritožba kupčevalcev zeljnatih glav. Kakor vobče znano, stopil je razglas c. kr. okraj. glavarstva v Ljubljani z dne 2. t. m., št. 25.023, v veljavo, za katerim se določa cena zeljnatim glavam 15 K za 100 kilogramov. Če se pa kupci pri nakupu te vrste blaga sklicujejo na gori navedeni razglas, debe od prodajalcev vedno za odgovor, da te cene, označene po okr. glavarstvu nimajo nobene veljave, dokler jih vlada sama s posebnim razglasom ne določi. Da se pa vendar le izognejo kakšnim eventualnim sitnostim, si pomagajo s tem, da zahtevajo še posebej za vožnjo 10 K od voza. Prodajalci zelja se opozarjajo s tem, da bo vsak tak slučaj samovoljnega prekočenja maksimalnih cen raznjenen pristojnim oblastvom, občutno kaznovan ter je za to kazni določena denarna globa do 5000 K, oziroma 5 mesecev zapora.

— Goljužala in kradla na škodo Rdečega križa. 44 letna že opetovano predkaznovana postrežnica Franciška Dimnik je meseca avgusta nabirala po domačem kamniškem okraju darove za Rdeči križ. Družbi je pa izročila samo 10 K, in to šele potem, ko se je bilo začelo orožništvo zanimali za stvar. Te dni je ljubljanska policija zasačila Dimnikovo, ko je pozno zvečer nesla vrečo krompirja. Priznala je, da ga je ukradla na neki nji na Ježici. Ko so nato preiskali stanovanje Franciške Dimnik, so našli ondci cele zaloge nakradenega blaga: erarične riže, obrisače, prtiče, spodnje blače, mnogo obvez, jedilnega orodja, štiri trakove Rdečega križa za na roke, nad 200 jajc, jabolk, mnogo sveže izkopanega krompirja in drugih živil ter žganja. Dimničevo so izročili sodišču.

— Umrli je knjižničar graškega vseučilišča dr. Friderik Ahn, sin bivšega gimnazijskega ravnatelja v Ljubljani. Med drugim je spisal »Die slovenischen Erstlingswerke der Stadt Laibach«.

— Igranje v ogrski razredni loteriji je preprečevano. Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi speti srečke ogrske razredne loterije tüdi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavitkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom openjenih srečk. Ne prijetne posledice protipostavne naba ve teh srečk so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, mo-

rebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota, ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti.

— **Carinski razgovor med Avstrijo in Nemčijo** se ta teden nadaljuje v Berlinu.

Duhovniške vesti s štajerskega. V mariborsko bogoslovje je sprejet absolvirani gimnazijec J. Fer iz Pamež pri Slovenjgradcu. Ker je dosedaj edini za prvo leto oglašeni bogoslovec, se letos prvi letnik ne bo otvoril, ampak se bo služba Ferka dodelil drugemu letniku.

— **Bogoslovni profesor dr. M. Slavčič** se je za tekoče šolsko leto poverila služba veroučitelja na c. kr. realki v Mariboru. — Na slovenskih vzporednicah c. kr. gimnazije v Mariboru bo veroučitelja prof. J. Kocipra nadomestoval bogoslovni profesor dr. Josip Somrek.

— **Anonimni letaki in nemška socialna demokracija.** Predsedstvo socialistične stranke strokovnih zvez svari pred gonjo po anonimnih letakih, ki ščuvajo delavstvo k štrajku in dejanjem, ki morejo imeti najtežje posledice. Strankino vodstvo ne bo dopustilo, da bi neznane osebe s svojo neodgovorno gonjo sparviljale delavstvo v nesrečo in ravno tako v največjo nevarnost ali celo pogubo tudi organizacije, katere so dosegli z največjim trdom.

— **Slovensko odposlanstvo pri namestniku v Gradcu.** Dne 15. t. m. je bila pri c. kr. namestniku sprejeta deputacija slovenskih poslancev in kmetov, da mu je izrazila sedaj najnujnejše želje slovensko-štajerskega kmetstva prebivalstva. V deputaciji so bili zastopani: poslanca dr. Korošec in Pišek, župana Ferlinc in Reiter ter občinska svetovalec Hammer in Gornik. Deputacija je izrazila c. kr. namestniku želje glede domačih mlinov (žrmelj), glede zaprtja minov in odvetov žita, glede odmere fižola za osebe, glede rekviriranja vprežne živine itd. Zastopniki Čeršaka in Selnice so se prosili tudi, da se uvaža njih želja glede odkazanja posebnega mlina na Muri. Gospod c. kr. namestnik grof Clary je deputacijo prijazno sprejel, temeljito razpravljal z njo o vseh sedaj perečih gospodarskih vprašanjih ter obljubil, da bo izražene mu želje dobrohotno preudaril ter odredil, kjer bo le mogoče, zaprosene olajšave.

— **Podelitev plemstva.** Sekcijskemu šefu bosansko-herc. vlade dr. Otonu Frančiču in njegovim zakonitim potomcem je podelil cesar ogrsko plemstvo s predikatom »od Mitrovice«.

— **G. Janko Finžgar** z Brezij se nahaja še vedno čil in zdrav na bojnem polju. Poročilo, ki je prišlo o njegovi smrti, je bilo pomotno.

— **Ozkočirna železnica Konjice—Zreče.** Železniško ministrstvo je dovolilo štajerskemu deželnemu odboru, da sme pričeti s tehničnim delom za zgradbo ozkočirne železnice iz Konjice čez Radl v Zreče.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb** za sodni okraj Ilirska Bistrica na Notranjskem priredi svoje II. redno zborovanje dne 4. oktobra 1916 ob 2. uri popoldne v dvorani hotela Tomšič v Ilirski Bistrici. Prosi se mnogobrojne udeležbe. Odbor.

— **Umrl** je v Djakovu tamošnji kanonik in hrvatski pisatelj Ferdo Filipović.

— **Prodaja kruha v Gradcu** je glasom najnovejše namestništvene odredbe razdeljena sedaj po okrajih. Vsak dobi kruh na karto le v svojem mestnem okraju, izvemši tujce, ki morejo kupiti kruh, kjer hočejo. Kruh se prodaja od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 7. ure zvečer; ob nedeljah od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne.

— **Povodenj na Hrvaškem.** Drava je prestopila bregove in se razlila po poljih in gozdovih. Po poljih stoji voda do poldruhi meter visoko. Več vasi je pod vodo. Škoda je precej velika.

— **Zamenjava novcev iz niklja po 20 h pri državnih blagajnah in filijalki avstro-ogrskih banke.** Ker je v interesu splošnosti, da se po najboljši možnosti pospeši dohajanje novcev iz niklja po 20 h v državne blagajne in blagajno avstro-ogrskih banke, pozivljamo industrialce, trgovce in obrtnike kakor tudi vodstva drugih obratov z večjim denarnim poslovanjem, da prejele novice te vrste redno izročajo c. kr. davčnim uradom in filijalki avstro-ogrskih banke v zamenjavo proti 20 h železnim novcem, oziroma drugim plačilnim sredstvom kronske veljave. Ker gre pri tej zamenjavi za dosego važnega patriotičnega smotra, je pričakovati, da bo imel poziv popoln uspeh. Zadržavanje ali celo skivanje drobica in zlasti novcev iz niklja je nezmišljeno ter samo provzroča velike neprijetnosti v prometu.

Vseh potrebnih tujih jezikov se naučimo najlažje, če preštudiramo kratke pa zelo porabne jezikovne vodnike iz svetovno znane Langenscheidtove zaloge: Me-toula Sprachführer, ki so na razpolago za najrazličnejše jezike n. pr. Polnisch, Böhmisch, Ruthenisch, Ungarisch, Türkisch, Russisch, Rumänisch, Italienisch, Französisch, Englisch, Griechisch itd. Vsaka teh praktičnih knjižic velja vezana samo K 1.20 in se dobi v Katoliški Bukvarni. Kdor se želi v enem ali drugem jeziku boljše izpopolniti, si kupi za to knjižico kako temeljitejšo delo iz iste zaloge in mu temeljiti študij kateregakoli jezika zelo lahek, ker so vsa dela tega založnika po načinu in besednem zakladu v tesni zvezi.

Kmetovalci Kranjske dežele!

Doživeli smo težavne čase. Vsi stanovci brez izjeme morajo prenašati vojna bremena. Tudi kmetovalec je dostikrat nevoljen, da mora dati svojo živinico iz hleva za vojne dajatve. Toda kmetovalci naj pomislijo, da so doma na varnem in da mora armada prenašati še veliko večje težave, kot pa prebivalstvo v zaledju. Vse prebivalstvo mora pomagati armadi, kakor le more in vsak posamezen stan mora sodelovati z armado, bodisi poljedelec, bodisi delavec na železnici, v rudnikih ali po tovarnah, prav tako pa tudi uradnik.

Armada pa potrebuje predvsem živinice. Najpotrebnejša hrana za vojaštvo pa je meso. Zločinstvo bi bilo, ako bi se kdo ustavljal ali celo hujskal, da ni potreba kmetu dajati živine za vojaštvo, ali pa bi spekuliral z pretirano visokimi cenami.

Sveta dolžnost kmetovalca je, da da radovoljno živino za vojaštvo, čeprav jo sicer težko, pa vendar z največjo silo more pogrešati. Da se ohrani kar največ mogoče domača živinoreja tudi za mirni čas, naj bi se dajali za vojaške dobave predvsem voli in sicer v prvi vrsti stari voli, za vprego pa naj se rabijo, kolikor mogoče, krave. Krave prav dobro vozijo ter se lahko nauče voziti. Ako se le parkrat vprežejo, že mirno in dobro peljejo. Lahko vpreganje krav celo pospešuje mlečnost, zdravje in pa lahko porode.

Ohranitev krav je veliko važnejša, kakor ohranitev volov, to pa ne le za živinorejo, nego tudi za kmetijstvo sploh, kajti od krav imamo teleta in mleko. Ako kmetovalec naposled tudi vse vole proda, ne bo uničil svoje živinoreje tako, kakor pa, če proda preveč krav.

V kratkem se bodo vojaške zahteve za klavno živino zelo povišale, zato naj se že sedaj vsak gospodar na to pripravi. Že sedaj naj vprega kako kravo poleg vola, da jo nauči voziti. S kravami bodo tudi ženske lažje vozile, kot z volmi. Le malo potrpljenja in truda je treba. Predno se krave začno vpregati, naj se jim porežejo parklji, vpregajo naj se v začetku, če le mogoče, par ur dopoldne in par ur popoldne ali pa samo pol dneva. Vozi naj se v začetku počasi in ne s silo. Ne kaže pretepati krav, ko se uče voziti, tudi prevelikih tovorov se jim ne sme nakladati.

Seveda je pri vsem tem treba nekoliko potrpljenja, kar pa je v sedanjem času dolžnost vsakega poštenega kmetovalca. Prepričani smo, da se bo vsak kmetovalec zavedal svoje dolžnosti in pa tudi svoje koristi, ki jo bo imel od tega, ako nauči voziti krave, da bo lahko potem, ne da bi trpelo kmečko delo, oddal vole za vojaštvo.

Kakor rečeno se bo moralo nabrati na Kranjskem precej klavne živine in kadar vojaštvo to ukaže, se bo moralo vzeti tudi s silo, ako ne bo šlo z lepa. To naj upoštevajo vsi kmetovalci, da se pravočasno na to pripravijo. Vojaštvo potrebuje mesa in gotovo nihče sam ne bi rad, da bi njegovi sorodniki, bodisi sin, brat, oče ali stric, ki so pod orožjem, pri vseh težavah, ki jih morajo prenašati, še stradali.

Zatorej kmetovalci, naučite takoj krave voziti, da jih boste mesto volov uporabljali pri poljskem delu.

»Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani.«

Razne novice.

— **Jabolka, češnje in slive** je Nemčija zaplenila, da lahko napravi za vojaštvo in civilno prebivalstvo dovolj marmelade, ki je dobro nadomestilo za mast.

— **Krompir na Bavarskem.** Od 1. oktobra 1916 bodo v Monakovem vpeljali nakaznice za krompir in sicer ga dobi vsaka oseba 1 in pol funta na dan.

— **Za vojne zemlje** se poganjajo budimpeštanski peki, ker si jih meščani želijo kar na splošno. Pekovskih pomočnikov je dovolj.

— **V dunajskem mestnem svetu** so krščanski socialci opoziciji ponudili tri me-

sta. Doslej opozicija ni bila zastopana. Dva glasova dobijo liberalci, enega socialisti.

— **Inženirke v Rusiji.** Na petrogradski tehnični visoki šoli je končalo svoj študij 40 žensk, ki so zahtevale svoje diplome. Car je odredil, da smejo delovati kot praktične inženirke. Dozdaj v Rusiji ni še nobena ženska dobila inženirskega diplome.

Ljubljanske novice.

— **Ij Tiskovine za popis maščobe so došle.** Vsi obrtniki, kateri imajo oddate naznanila o zalozah masti in namiznega olja, se opozarjajo, da so tiskovine za popis maščobe mestnemu magistratu sedaj došle ter da naj pridejo takoj ponje. Dobivajo se v obrtnem oddelku od 8. zjutraj do 2. popoldne in ob teh urah ter od 3. do 5. ure popoldne v mestni posvetovalnici v bivši Galletovi hiši. I. nadstropje, kjer se tudi oddajajo. Naznanila je oddati po stanju z dne 20. t. m. in je jutri zadnji dan. Kdor nima nič maščobe, lahko tiskovino podpiše kar v uradu, kakor tudi, kdor je ima kaj, samo da ve koliko, da ne bode imel dveh potov.

— **Ij Za pravega c. kr. dvornega svetnika** je imenovan c. kr. gozdarski nadsvetnik in deželni gozdarski nadzornik Konrad Rubbia.

— **Ij Padla sta:** Josip Sedej iz Sp. Šiške in Anton Zlatič.

— **Ij K včerašnji notici »Ali je to prav?«** smo izvedeli, da dobiva g. Soklič kruh v centrali na knjigo kot gostilničar. Seve pa bi potem ne smel prodajati hleba občinstvu po — 80 vin!

— **Ij Pevci,** tenoristi in basisti, dovolj izsolani, se sprejmejo v frančiškanski cerkveni zbor.

— **V pijanosti sta se izdala.** 18 letni hlapec Jožef Anžur iz Zaloga in njegov tovariš sta pri neki tukajšnji spedijski tvrdki navrtala sed slivovke in izpila pol litra. Ko sta se tako opijanila, sta pa povedala, kaj sta napravila. Anžur je tudi osumljen, da je ukradel 40 K vreden gumijev obroč za kolo.

Nadvojvoda Karol Štefan na Poljskem.

Važni obiski.

Lvov, 20. septembra. Uradna »Gazeta Lwowska« poroča iz Żywieca: V ponedeljek je prišel nemški cesar s spremstvom v Żywiec na obisk k nadvojvodi Karlu Štefanu in soprogi in ostal v nadvojvodskem gradu skoro eno uro. Občine Zablocie, Iseb in Żywiec so razobesile zastave. Šolska mladina in številno občinstvo je burno pozdravljalo nemškega cesarja.

Prejšnji teden se je mudil v gradu nadvojvode Karla Štefana bolgarski kralj s spremstvom.

Dne 13. t. m. je obiskal nadvojvodo Karla Štefana vrhovni poveljnik maršal nadvojvoda Friderik.

Španska se giblje.

Iz Londona se poroča, da je povzročil nedavni govor bivšega španskega ministrskega predsednika Maura v krogih entente osuplost. Govor se namreč večinoma razlaga tako, da bi utegnili Španija svojo dosedanje dobrohotno nevtralnost v bodoče hraniti le pod gotovimi pogoji. Zlasti pa se spričo okolišnosti, da si je prvič od izbruha svetovne vojne upal španski državnik Maurovega pomena javno dotakniti se Gibraltarskega vprašanja, bojé, da bi utegnili Španija stremiti za tem, da ji Anglija vrne to zanjo tako važno točko in odstopi Tanger z zaledjem.

Ako bi Španska res stavila take zahteve in jih podprla z vojaškimi odredbami, bi morala Francoska del svojih čet poslati z nemške fronte na pirenejsko mejo, kar bi bil hud udarec za entento.

Primorske novice.

— **Odliskovanje.** Poslovodja »Narodne Tiskarne« v Gorici g. Ludvik Lukežič, ki je pod orožjem že od začetka vojske in tudi ves čas na bojišču, je bil odliskovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. Srebrno svetinjo si je zaslužil dne 1. julija t. l. na italijanskem bojišču pred Asiagom, ko je sovražnik ljuto obstreljeval skladišče streliva in je tudi užgal. Lukežiču se je posrečilo kljub ljutemu obstreljevanju, da je pogasil požar in tako rešil ogromno množino dragocenega streliva.

— **Za begunce.** Po prizadevanju odbora za begunce na Dunaju je finančno ministrstvo pritrdilo predlogu notranjega ministrstva, da bodo nasledje dobivali državno podporo tudi begunci, ki imajo kak zaslužek. Ta zaslužek se je sedaj v celoti odbijal od podpore, ki jo dobiva družina od države, poslej bo pa del tega zaslužka popolnoma prost. Višina prostega zaslužka se ni določena.

Slovenska goriška gimnazija. Te dni sta se mudila v Trstu profesorja A. Ipavec in M. Mastnak, da uredita potrebno za otvoritev tečajev za goriško slovensko gimnazijo. Prostorji bodo na trgu Lipsia. V nekoliko dneh se prične vpisovanje in poduk.

— **Begunci iz Primorskega,** ki so prišli na Kranjsko ter pripeljali seboj govejo živino, se obveščajo, da lahko prodajo svojo živino za običajne cene »Kranjskemu deželnemu mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani«, da ne bodo izkoriščani pri prodaji živine od različnih brezvestnih ljudi, ki izrabljajo stisko beguncev. Živino begunci lahko pripeljejo vsak dan na »Zeleni hrib« poleg dolenjskega kolodvora v Ljubljani, kjer jo bo »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« prevzelo in nato kupnino nakazalo.

— **Begunec dobrotnik beguncev.** Veleč. g. Andrej Jakl, tovarnar, veletržec itd. v Mirnu pri Gorici, sedaj v Karlovcu na Hrvaškem, je velikodušno naklonil Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani visoki znesek 1000 K za svoje sorodnike. Ne najdemo besedi zahvale in hvaležnosti, da bi jo izrazili svojemu dobrotniku. Še kot begunec, sam trpin po kruti usodi, tako pomaga revčkom, ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem, ne glede desnica, kaj dela levica. Blagemu darovalcu kličemo le s skromnimi besedami: Bog plači! — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

— **Italijanski zrakovplov nad Malim Lošinjem.** Hrvatski listi poročajo, da je prve dni t. m. priplul nad Mali Lošinj italijanski zrakovplov, ki je vržl nekaj bomb.

— **Težko obolen** je profesor na hrvatski gimnaziji v Pazinu g. Roža, poznan tudi med tržaškimi Hrvati in Slovenci.

— **Porušeni** so dimniki opekarne v Biljah, Volčji Dragi in Dobravi.

— **Iz ruskega ujetništva** so se oglasili: Čermelj Martin iz Plač in Sever France iz Malih Zabelj, oba iz občine Sv. Križ na Vipavskem.

— **Begunci,** ki so bivali v Tomaju na Krasu, morajo Tomaj zapustiti.

Padli junaki 17. pešpolka.

Bizjan Franc iz Viča 3. avgusta, Pavčič Janč iz Dobrunj 6. avgusta, Lah Jakob z Most pri Kamniku 8. avgusta, Rajer Alojzij z Dolenje vasi 13. avgusta, Ovsec Martin iz Šmihela 14. avgusta, Herzog Josip iz Hermannsdorfa (Dol. Avstr.) 17. avgusta, Šuštar Otmar iz Zagorja 18. avgusta, Strimljan Pavel iz Kolovrata 26. junija, Jež Janez iz Straškega vrha (Krško) 11. septembra, Leskovec Jernej iz Zmčina 11. septembra, Papa Josip iz Petrinje (Sisak, Hrv.) 13. septembra, Jancigaj Štefan iz Mengša 8. novembra 1915 pri Oslavju, Zorko Janez iz Krškega 30. julija 1916, v bolnišnici umrl, Verderber Josip iz Nesselthalu 23. nov. 1915 pri Oslavju, Bergant Franc Pavel iz Novega mesta 23. novembra 1915, Kermelj Leopold iz Medvoda 4. novembra 1915 pri Miskovcu, Šchipek Adolf (poročnik) iz Celovca 8. januarja 1916 pri Sv. Michaelu, Samec Josip iz Strug 23. novembra 1915 pri Oslavju, Šuštar Jurij iz Kalobij pri Celju 9. nov. 1915 pri Podgori, Petsche Janez iz Stare Lake (Kočevje) 31. oktobra pri Oslavju.

Pogrešane družine s Primorskega.

Iščem svojo sestro Antonijo Saksida in njeno družino, stanujočo v Vrtojbi št. 144. Prijazna obvestila prosim na naslov: Anton Komel, Lt. Inf. Baon 39/II, 2. Z. — Lucija Martelanc, ki se nahajam kot begunka v Strihanovi na Češkem, iščem svojega moža, ki se je nahajal do zadnjega kot sluga v goriški umobolnici v Senpetru pri Gorici, in sedaj ne vem kje je. Lucija Martelanc, Striganov c. 10, Zadol p. Repnik, Visoky Myto, Češko. — Išče se Ivana Balic iz St. Petra št. 67 pri Gorici. Naslov njegove očeta: Ivan Balic, Sv. Križ-Cesta št. 116 pri Ajdovščini. — Anton Kosta K. u. k. Ersatzabteil. I. d. 24 cm Motorbatterie 9, Konstantinopel (Carigrad) Turško. Išče Amalijo Kosta z otroci, begunko iz Bilj pri Gorici, Goriško. Ta naj sporoči svoj naslov svojemu možu ali pa podpisaneu. Njen mož piše, da je zdrav in dela vedno svoje delo. Anton Rusjan, Dekani pri Kopru, Istra. — Podpisani iščem svojo mater Antonijo Barčar ki je bežala iz Sela pri Cerinčah No. 53. Kdor kaj ve kaj ujudno prosim naj mi sporoči. Anton Barčar K. u. k. I. R. No. 55. II Komp. — Skomina Angel kuk, Notreserve Spital, Abt. III. Zlm. No. 2, Bozen, Süd Tirol išče svojo ženo Zoro Skomina, rojeno Kodrič s tremi otroci, očetom in materjo, doma z Gradišča pri Renčah št. 14. — Iščem svojo sestro Lucijo Gomišček stanujočo v Gorici ulica Morelli št. 36 — katera je obolela še zadnje dni — odpeljali so jo v neznano bolnišnico — zato ujudno prosim če bi kdo vedel kaj o nji — naj blagovolji naznaniti na sledeči naslov: M. Bressan — Domoradic 34. Vys. Myto, Češko. — Išče se družina Gregorič iz Dobreve Vogersko Primorsko. Kdor ve kaj o njih naj blagovolji sporočiti na naslov — Antonija Mozetič Podgorica št. 7. P. Videm Dobropolje Dolensko. — Kdo ve kaj, kje se nahaja M. Bajt, p. domače (pri Francu) iz Kobarida, naj blagovolji sporočiti na naslov: Cetovodja Kurinčič Ignacij Vereinsreserve Spital »Leoninum« Ljubljana. — Kdo ve kje se nahaja Jožef Fon iz Trnovca pri Kobaridu hšt 29. Služil pred izbruhom italijanske vojske pri Trajn Divizionu No. 3 v Gradcu. Prosim naj sporoči na naslov Justina Fon, Grles Kal 40, Parterre, Tür 1, Graz. — Podpisana želi izvedeti kje se nahajata Ivan Marvin, 81 let star, kmet; do 8. avgusta t. l. je bil z družino v Gorici, Staragora h. št. 90, in Terezija Zuzig, rojena Kolavčič, 64 let stara perica; do 7. avgusta t. l. je bivala v Gorici, Via Lunga št. 48. Kdor bi o njiju kaj izvedel, naj blagovolji sporočiti na naslov. Uršula Marvin Kol pri Vipavi št. 3. — Goljevšek Stefan K. u. k. Lands. Arb. 213 Lanst. 97 išče svojo soprogo Katarino Goljevšek z 8 otroci, z staro materjo in stricom, ki so bili pred izbruhom vojne z Italijo

na svojem posestvu v Ajbi, pri Kanalu okraj Gorica. — Ipavec Franc k. u. k. Etap. Arb. Abt. Dutovlje II. Abschnittsanleitung išče svojo soprogo z 4 otroci in staro materjo, ki so ostali na svojem posestvu v Gorenjivasi, pri Kanalu na desnem bregu Soče, kjer je sedaj zasedeno od Italjanov. — Bajt Anton, nadomestni orožnik v St. Petru na Krasu išče svoje sorodnike: Ivana Leban Nežo Stigar, Andreja Stigar in Franciško Medveščkovo, ki so ob izbruhu vojne z Italijo ostali na svojem domu v Ročinju, pri Kanalu. — Pravičica Malič, učiteljica v Gologorici p. Cerovlje — Istra, išče svoje stariše očeta Jožefa, mater Marijo, ter sestre Evgenijo, Suzano, Bernardo ter brata Antona vsi iz Vrtojbe pri Gorici. — Anton Zagar, k. u. k. Drag. Regt No 5, 6 Esk, iščem svojo ženo Renato Zagar iz Srpence na Primorskem, katero pogrešam že od začetka vojne z Italijo. Ako kdo kaj ve od nje, ga prosim naj mi naznani. — Podpisana Alojza Batistič begunka iz Gornje Vrtojbe pri Gorici št 154., iščem svojega moža Janeza Batistič. Pisal mi je zadnjič iz Admonta gornje Štajerske in sicer, da gre na fronto njegov zadnji naslov je bil: 13. Lir. 27. I. kompanija Admont. Komu je kaj znano, kje se zdaj nahaja naj blagovoli sporočiti: na Alojza Batistič Bežigrad pošta Store pri Celju. — Jožef in Leopold Zizmont iz Volčjedrage sedaj v Mariboru Wretzel-Rotgasse 7. Naudorf iščeta svoje stariše Jožefa in Marijo Zizmont, ki se nahajata nekje med begunci. Ravnotako se iščeta Olga in Alojzij Batič iz Volčjedrage. — Franciška Vičič begunka iz Renč Goriske sedaj v Šmarjeti, Dolensko, išče svojega moža Jožefa Vičič, službujočega pri Baukompagnie Lir 14, če kdo kaj ve o njem prosim, da ji sporoči.

Gospodarstvo.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 18. septembra 1916. leta, št. 27.925, o uravnavi prometa s sirovo maslo, z izdelki iz masti in z jedilnim oljem.

Na podstavi §§ 4. in 9. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. l., drž. zak. št. 276, se zakazuje tako:

Od 1. oktobra 1916. leta dalje se smejo v spodaj imenovanih občinah in krajih za plačilo oddajati sirova mast, izdelki iz masti in jedilno olje neposrednje porabnikom samo, ako se predloži uradna izkaznica za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja, in sicer:

mestna občina Ljubljana, dalje: v političnem okraju Postojna: kraji: Postojna, Trnovo, Ilirska Bistrica, Sebočete, St. Peter in Vipava; v političnem okraju Kočevje: kraji: Kočevje, Velike Lašče in Ribnica; v političnem okraju Krško: kraji: Krško, Kostanjevica, Mokronog, Rače in Krmelj;

v političnem okraju Kranj: kraji: Škofja Loka, Zeleni, Sv. Križ, Kovor, Kranj, Trzin, Sv. Ana in Sv. Katarina; v političnem okraju Ljubljana-okolica: občine M. D. v Polju, Zgornja Šiška, Moste in Vič; dalje kraji: Hrušica, Dobrunje, Štefanja vas, Bizovik, Vrhnik, Borovnica in Medvode; v političnem okraju Litija: občine Zagorje, Kotredež, Aržiše; dalje kraja: Litija in Gradec;

v političnem okraju Logatec: mestna občina Idrija, občina Spodnja Idrija in Lož, dalje kraji: Stari trg, Planina in Spodnji Logatec;

v političnem okraju Radovljica: občine Jesenice, Koroška Bela, Dovje, Bela peč, Kropa, Radovljica in Kamna gorica, dalje kraj Kranjska gora;

v političnem okraju Rudolfov: mestna občina Rudolfov, dalje kraji Kandija, Žužemperk in Trebnje; v političnem okraju Kamnik: občine Domžale, Mengeš in Kamnik, dalje kraj Lukovica;

v političnem okraju Črnomelj: mestni Metlika in Črnomelj.

V vseh drugih občinah in krajih se smejo od 1. oktobra 1916. leta dalje za plačilo oddajati sirova mast, izdelki iz masti in jedilno olje neposrednje porabnikom samo, ako se predloži in odzame od pristojnega občinskega urada izdano potrdilo za dobivanje masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja.

Po zmislu tega ukaza se smatra za sirovo mast: nesvrtva mast govede, prašičev, ovac in perutnine; za izdelke iz masti: iz sirove masti napravljena čista mast, dalje slanina, kakorsibodi pripravljena, sirovo maslo, kuhano maslo, rastlinska mast, margarina in umetna jedilna mast.

Izkaznice za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja se izdajo uradno, veljajo za eno osebo in so neprenosne. Izdajo se za štiri tedne, dajajo pa pravico dobiti tekom enega tedna samo tisto množino, ki pride na to razdobje.

Izkaznice za mast imajo šest odrezkov za vsak teden. Odrežki izkaznic za mast za osebe, ki opravljajo težko delo, so zaznamovane s »S«, izkaznice za otroke v starosti do treh let pa s »K«.

Potrdila za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja, ki jih izročajo občinski uradi, naj se izdajo za vsakočasno štiritjedensko porabno dobo in uredijo tako, da se more en pot dobiti samo porabna množina za en teden.

Množino po teži, ki se lahko dobi z izkaznicami in potrdili, določijo od časa do časa ministar za notranje stvari, in se ta množina javno razglasi.

Izročitev izkaznic in potrdil je vsakokrat odvisna od izjave, da zaloge sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja v gospodarstvu skupaj ne presegajo množine 1 kg za vsako upravičeno odraslo osebo v štete otroke, več kot tri leta stare, in skupaj 1/2 kg za vsakega otroka v starosti od končanega prvega do končanega tretjega leta.

Ako gospodarstva, ki so na ta način izključena od dobivanja sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja, nimajo sirovega masla, izročijo naj se jim, ako zahtevajo in predložijo izjavo o množini in kakovosti svojih zalog, posebni izkazi za dobivanje 100 g, oziroma 50 g (za otroke) sirovega masla za vsako upravičeno osebo in za vsak teden, toliko časa, dokler se znižajo njihove zaloge masti, porablajoč jih v dovoljeni izmeri, na spredaj omenjeno množino.

V izjavi zamožane zaloge zapadejo v prid državi.

Določiti poslovalnice za oddajo izkaznic za dobivanje masti, izdelkov masti in jedilnega olja, in izdati podrobnejše predpise za izročanje izkaznic, oziroma potrdil je naloženo političnim okrajnim oblastvom.

Za vpisno knjigo, ki jo morajo po § 9. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. leta, drž. zak. št. 276, spisovati tisti, ki obrtno izdelujejo, podeljujejo, porabljajo ali prodajo sirovo mast, izdelke iz masti in jedilno olje, se predpisuje v za to predpisani vzorec.

Prestopki tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov se kaznujejo po § 15. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. leta, drž. zak. št. 276.

Ta ukaz dobi moč na dan razglasitve.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems s. r.

Dvanajst pravil ljudem, ki nabirajo koprive.

1. Ne nabirajte premladih kopriv, ampak šele, ko odcveto, koncem julija ali početkom avgusta!
2. Ne ruvajte stebel, odrežite jih z nožem, poznite s srpom ali pokosite s koso!
3. Da vas ne bodo pekle, varujte roke z ovitimi robcem ali pa s starimi rokavicami!
4. Po žetvi pustite naj listje ovane en dan, potem ga osmukajte; to je lahko, listje ne peče več!
5. Sušite stebila in listje posebej!
6. Če sije sonce, sušite stebila na polju, razgrnite jih na rahlo, obračate jih večkrat, ali pa postavite zračne stavke! O slabem vremenu položite jih v zračnih prostorih navskriž; svežih pa ne kopčite, sicer se spridijo! Zmočiti se ne smejo.
7. Sušite listje, če je le mogoče, na prostem, vedno na suhih, zračnih krajih, zmočiti se ne sme nikdar, ni rosa ni dež ga ne sme močiti! Varujte ga prahu in vseh tujih primesti!
8. Pri žetvi semena osmukajte latje s semenom, ki je v njem, in posušite oboje!
9. Poglejte od časa do časa, da blago ne splesni! Plesnivo listje ali plesniva stebila odstranite, sicer vam pokvarijo vso zalogo! Pazite vedno, da se sprejmejo le popolnoma suha stebila ali popolnoma suho listje!
10. Zvežite stebila, ki so suha, da šume, v zvežnje, ne rabite pa za to žice!
11. Sprešajte suho listje v bale ali spravite ga v vreče!
12. Latje s semenom spravite v vrečice!

Star papir.

Ker primanjkuje papirni industriji surovin, porabljal se bo v izdelovanje novega tudi star papir. C. kr. vojnopomočni urad apelira na vse prebivalstvo, zlasti tudi na večje podjetnike, da naj hranijo ves star papir (pisma, zavoje, časnike, akte itd.). Vočigled potrebi papirne industrije so se že dvignili zasebni kupčevalci, ki skušajo spraviti nase čim največje množice škartnega papirja in ga z dobičkom prodati v tovarne. Zato apelira država tembolj na vse kroge, da ne bodo papirja samo shranjevali, temveč ga po možnosti tudi odstopili le c. kr. vojnopomočnemu uradu, bodisi proti plačilu ali pa brezplačno. Država bo namreč papir prodajala tovarnam, dobiček se pa porabi za vojnopomočne namene, in sicer na Dunaju za c. kr. zaklad za vojaške vdove in sirote, na Češkem za deželno podružnico tega zaklada, v ostalih krovovinah pa za dotične vojnopomočne urade. Zato ravna vsakdo, ki star papir prodaja ali celo daruje državi, patrijotično, ker pospešuje javne dobrodelne svrhe. Kako se bo vršila akcija v posameznostih, se bo še določilo. Zaenkrat se le vsakdo prosi, da starega papirja ne razmeče in da ga ne prodaja zasebnim podjetnikom.

Svarilo!

Podpisana nisva plačnika za nikogar in tudi ne za svojo hčer Ano na najin račun. LJUBLJANA, 20. septembra 1916.

Jos. in Marija Zupančič
Galjevica 5.

Trgovski sotrudnik

27 let star, vojaščine popolnoma prost, izučen špecerijske stroke ter deželnih pridelkov, želi svoje dosedanje mesto premeniti, in sicer vstop s 15. oktobrom. Cenjene ponudbe pod »Trgovski sotrudnik 2233« na upravo lista.

Proda se lepa kobila

za ježo, stara 8 let. Ogleda se lahko vsak dan od 12. ure naprej Kolodvorska ulica 6.

2218

K 30.- nagrade zapreskrbo nemeblovanega stanovanja obstoječega iz 2 do 3 sob s pritlikino, do 1. novembra. Ponudbe pod F. L. na upravo lista. 2210

Iščejo se za žago blizu Sarajeva (Bosna)

štirje žagarji

Vsi uslužbenci pri žagi so Slovenci. Natančnejša obvestila daja Pilana Ozren v Srečnjem pri Sarajevu. 2214

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino trvdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

1 Ltr dobrega olja

si lahko naredi vsak sam brez vsakega truda, če naroči pri meni en zavitek 2220

„Morskega mahu“

iz katerega se da narediti liter dobrega olja, ki se popolnoma nič ne razlikuje od navadnega olja. En zavitek stane K 1.-

Pošilja se najmanj 6 zav. po povzetju. Trgovci precejšen popust!

Razpošiljalnica **Ivan Urek**,

Ljubljana, Mestni trg 13.

Hiša

se ceno prodaja: Rožnadolina 227 cesta IV. pri Ljubljani.

Česplje in hruške

(tepke) za kuhanje vsako množino

kupi

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co.
LIUBLJANA.

500 K

1431

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.-, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. **Potenje nog in rok odpravi Ita-prašek.** Cena K 1-50, 3 škatle K 3-50. Kameny Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/844 Ogrsko.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trg. firma **J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.** — Istotam se kupuje po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

Prosim, ogledajte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) razpisuje za šolsko leto 1916/17

ustanove

1. za visokošolce:

- a) **Dr. Franc Rapočeve** devet po K 300,
- b) **Posojilnice** dve po K 300;

2. za obiskovalce

- a) **C. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani** eno v znesku K 300,
- b) **Slovenske trgovske šole v Ljubljani** eno v znesku K 280.

Pravico do ustanov pod 1. imajo dijaki slovenske narodnosti (za Rapočeve ustanove posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja).

Prošnjam je treba priložiti krstni list, oziroma domovnico, spričevalo uboštva ter spričevalo o izpitih in indeks.

V teh prošnjah naj se tudi omeni, ako že dobiva prošnjik drugod kako podporo, ter se naj tudi navede študijski semester.

Prošnjam za podporo pod 2. se mora priložiti domovnica ali krstni list ter zadnje šolsko spričevalo. Pri razdelitvi se bode oziralo v prvi vrsti na prošnjike iz mariborskega okraja.

Vse prošnje je vložiti do 20. oktobra 1916 pri Posojilnici v Mariboru (Narodni dom).

Ravnateljstvo.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom bolezn in smrti našega srčno ljubljene soproga, oz. sina, brata in svaka, gospoda

Franca Kastelic

posestnika in mesarja

izrekamo tem potom našo globokočutečo srčno zahvalo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni preč. duhovščini sv. Jakoba, gg. pevcem za tolažbe polne žalostinke, darovateljem prekrasne cvetja in vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika k njegovi prezgodnji grudi.

V LJUBLJANI, dne 21. septembra 1916.

Žalujoči ostali.